FENT CARRERANY

MARIA DE LA SALUT

Número 265 Any XXII SETEMBRE 2008

CONTINUEN LES FIRES NOCTURNES D'AGOST

PARTICIPANTS D'ENGUANY A LA BAIXADA DEL TORRENT DE PAREIS

Sumari

Editorial i sumari 2
Festes de la Mare de Déu 2008 3
Pregó de les festes de l'any 2007 4
Sa Xerradeta amb Joan Mas i Vives ... 8
Bullit de Notícies 14
Demografia. Telèfons d'interès 16
Poemes i gloses 17
El temps. Horaris del tren i bus 17
Fent Carrerany fa vint anys 18
Torrent de Pareis 19
Un invent extraordinari 20
Manifest en defensa dels drets lingüístics dels indígenes mallorquins 21
On és el bust del metge Monjo? 22
Joan Bibiloni 23
Agost. Qui dies passa... 24
Cicloturisme 2008 26
Campionat de futbet 2008 27
Fires de setembre a Maria 28

FOTOGRAFIES:
Josep Ferriol
Magí Ferriol
Joan Gelabert

EDITORIAL

Ja som a les Festes de la Mare de Déu. I com cada any l'anunci de les festes posa fi, encara que la calor no ens abandoni del tot, a l'estiu. Un estiu que ha passat al nostre poble sense pena ni glòria, cosa de la qual ja ens hem fet ressò més d'una vegada. I ara ens ha arribat el programa de festes. I d'entrada ens ha sorprès veure coses que no tenen massa sentit i no acaben de ser massa lògiques, fetes amb poca vista. Ens referim, per exemple, al sopar popular. Si una cosa marca el ritual de la festa és la participació, que la gent se'n senti protagonista. Un acte com aquest, que des de Maria s'ha exportat a molts de pobles, no es pot desplaçar deu dies abans de la Mare de Déu. Si el protagonisme de les festes és la mateixa gent, no és lògic que un dels actes més multitudinaris, que congregava a mariers residents, a aquells que viuen fora poble i que no es perdien l'esdeveniment, al qual es convidaven amics i coneguts, aparegui col·locat el mes d'agost al marge de la festa. Dit això, tampoc no sembla lògic que una de les formes de protestar sobre el programa de festes sigui la de fer el boicot (anunciat o de fet) als actes organitzats per l'actual Ajuntament. Si les festes s'han de veure sotmeses als interessos partidistes anam malament. Les festes han de ser de tots i per a tots. Això significa que tothom n'ha de ser protagonista, i el poble n'ha de ser l'actor i l'espectador alhora. Els poders públics han d'intentar que tothom col·labori en l'organització dels actes i que la festa arribi a tothom. Les iniciatives particulars no s'han de vincular a guanys, sinó al plaer de la festa, de la bauxa, de la diversió. Convendria tenir-ho ben present de cara als propers anys si no ens volem carregar una dinàmica de participació popular que s'havia aconseguit remuntar des d'aquelles festes privatitzades que s'entenien més com a negoci que altra cosa.

El mes de setembre també és el mes del retorn a les classes. I si d'una cosa ens agradaria parlar d'aquí un any és del retorn a les aules i en un nou edifici escolar. El camí emprès ens duu a pensar que aquesta vegada les coses aniran bé. Tot i les discrepàncies sobre la seva ubicació, la promesa de l'actual govern autonòmic de dur endavant l'escola amb un solar de propietat municipal ens ha de fer creure que al final hi haurà edifici nou i en condicions per fer front a les noves exigències que l'educació reclama i que els escolars de Maria necessiten.

L'Associació Fent Carrerany

vos desitja

Bones Festes de la Mare de Déu

EQUIP DE REDACCIÓ:

Magí Ferriol Bauzà
Joan Gelabert Mas
Joan Gual Bergas
Miquel Morey Mas
Onofre Sureda Ribas

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

Pere Sureda Ribas, Associació "Mallorquins alçau es cap", Sito i Xisca Joan Ferriol Mascaró i Josep Ferriol Torelló.

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY
Sant Miquel, 11 07519- Maria de la Salut

IMPRIMEIX: Gràfiques Gelabert
Sa Pobla

Nº DEPÒSIT LEGAL: PM-457/1986

Lloc Web:
www.fentcarrerany.cat
correu electrònic:
fentcarrerany@premsaforana.cat

La redacció de Fent Carrerany no es fa responsable de les opinions dels qui hi escriuen

FESTES DE LA MARE DE DÉU 2008

DIVENDRES 29 Agost

17.30h Festa de fí de curs de l'Escoleta d'estiu.
22.00h Sopar popular.
23.00h Play-Back per adults

DISSABTE 30 Agost

10.00h Tirada de Guàtleres.
22.00h Festa dels caçadors. Sopar i ball amb el Duo Cabana.
24.00h Rock'N'Rostoll.

DIUMENGE 31 Agost

10.00h Carreres ciclistes.
21.00h Presentació del llibre "Com una vella cançó" de Joan Mas i Vives
21.30h Inauguració de l'exposició "Indrets de llum" d'Antònia Torelló.
23.00h Ball amb Joan Pep Antoni "Es cantante"

DILLUNS 1 Setembre

14:00h Hissada de la bandera que fa fideus.
17.00h Excursió familiar en bicicleta pel poble

DIMARTS 2 Setembre

17.00h Torneig futbol 3x3 a la plaça des Pou.
21.00h Semifinals futbet.
21.30h Cinema a la fresca, a la plaça de Dalt: Ratatouille

DIMECRES 3 Setembre

11.00h Carreres de joies per bicicletes.
18.00h Gimcana infantil.
22.00h Teatre. Representació de l'obra "A mi me pegarà qualque cosa" de Joan Ferriol, a càrrec de "Grup Ariany Teatre". A la plaça de Dalt.

DIJOUS 4 Setembre

18.30h Partit presentació prebenjamins Penya Barcelonista.
19.30h Partit presentació alevins A.E. Maria de la Salut
20.00h Espectacle de dansa a la plaça de Dalt: "Bobobet" i "Petita Lula" a càrrec de la companyia "Mariantonia Oliver"
21.00h Tercer/Quart lloc futbet.
22.00h Final futbet.

DIVENDRES 5 Setembre

10.00h Concurs de dibuix infantil.
18.30h Conta contes. "El sarró dee Curolles" a càrrec de Jaume Barceló i Mairata.
19.30h Festa infantil amb música i animació a la Plaça des Pou.
22.00h Pregó de festes a càrrec de Joan Mas i Vives, a la plaça des Pou.
23.00h Mostres de ball de saló, de country i de sevillanes.
24.00h Música en viu a càrrec de n'Andreu Fiol.
01.30h Festa x Joves al Poliesportiu: Horris Kamoi i DJs

DISSABTE 6 Setembre

12.00h Pal ensabonat.

16.00h XIX Torneig Escolar d'escacs.
18.00h Gimcana per a mobylettes.
19.30h Partit de futbol 3a regional: AE Maria de la Salut-Sineu
23.00h Ballada popular amb "Sarau Alcudienc" a la plaça des Pou.
24.00h Ball amb "Orquestra Champagne", a la plaça des Pou.
01.30h Festa anys 70-80-90, al pub es Fixo

DIUMENGE 7 Setembre

10.00h Conta contes.
15.00h Tirada de Coloms a Son Roig
16.00h XVII Torneig Social Blitz al carrer Costa i Llobera.
18.00h Play-Back infantil a la plaça des Pou.
23.00h Gran Revetlla amb les actuacions de: Tres Caires, Orquestra Oasis, Jazz Ska i Ossifar Rivaival

DILLUNS 8 Setembre

10.00h Passacarrers amb xeremiers.
12.00h Ofici Major. Presidirà i farà el sermó mossèn Jaume Ribas Molinas.
13.00h Carreres de joies i cucanyes.
17.00h Dues hores de mobylettes.
18.00h Missa, berenar i festa per a la Gent Major.
22.00h Correfoc a càrrec dels dimonis de Sa Cova des Fossar de Sineu.

DIUMENGE 14 Setembre

10:00 h. Prova Campionat Balears Autocross.

DIVENDRES 26 Setembre

20.30h Inauguració de l'exposició "L'escola a Maria del 1932-1942" amb conferència, a Ca Ses Monges.
21.00h Concert pedagògic "Temps era temps" de l'Obra Social de La Caixa. A l'Església.
21.00h Inauguració de l'exposició de Maria Fons i alumnes, a Ca Ses Monges.
21.30h Inauguració de l'exposició "Indrets de llum" d'Antònia Torelló, a Ca Ses Monges.

DISSABTE 27 Setembre

17.00h Festa Infantil a la plaça des Mercat.

Pregó de les festes de l'any 2007

Benvolguts mariers i marieres, Sr. Batle, amics i amigues, 5 dies després d'hissar la bandera que fa fideus, un dels símbols d'identitat de Maria que hauríem de reivindicar i celebrar amb més força, és per a mi un honor ser aquí on som ara mateix representant l'Associació Cultural Fent Carrerany, per fer la noble tasca de pregoner i encetar oficialment les festes de la Mare de Déu d'enguany. Si vos he de ser sincer, vos puc assegurar que mai en la vida m'havia passat pel cap, ni aprop fer-s'hi, ser jo, el pregoner de les festes del meu poble.

Quan a mitjans mes d'agost, horabaixenc, passejant amb la família i uns amics pels carrers de Sant Joan, plens de gent que prenia la fresca, costum que poc a poc es va perdent als pobles del pla, va sonar el telèfon mòbil, era el batle de Maria i me va fer la proposta de ser el pregoner com a President de Fent Carrerany, en motiu d'haver fet més de 20 anys i haver editat el número 250 de la revista, vaig quedar de pedra. No m'ho esperava i la meva primera resposta va ser NO. En Toni, el batle, molt hàbilment, me va dir que ho pensàs i que l'endemà ja en tornaríem a parlar. Tot el vespre vaig donar voltes al tema i a la fi vaig pensar que realment valia la pena fer l'esforç i dedicar aquest pregó a totes les persones que al llarg d'aquests 21 anys han fet feina, de manera absolutament desinteressada, per tirar endavant l'Associació i treure al carrer al llarg de 253 mesos seguits una revista, la nostra revista, Fent Carrerany, *"Es carrerany"*, tal com se'l coneix popularment, cosa de la qual molts pocs pobles en poden presumir i això ens hauria d'omplir d'orgull a tots el mariers i marieres.

Avui intentarem contar un poc la història del naixement de Fent Carrerany lligada a la història de Maria dels primers anys de vida de l'Associació i que ja ens queden un poc llunyans dins la memòria, això ens servirà per refrescar-la. Aquest repàs per la història de Fent Carrerany no serà un inventari de noms i càrrecs, ha passat molta de gent al llarg d'aquests 21 anys i tots som i hem estat importants i imprescindibles per arribar a tal dia com avui. Fent Carrerany som tots els que hi han col·laborat d'una manera o l'altra: Tots els que han format part dels diferents Consells de Redacció de la revista, de les Juntes Directives de l'Associació, els que han donat una mà quan l'hem necessitada i els més importants de tots: vosaltres, els qui mes rere mes esperau i llegiu la revista, n'opinau i feis que la nostra tasca d'informar tengui sentit i raó de ser.

Quan l'Associació va començar a caminar, jo era ben jovenet, tenia 18 anys i encara record com si fos ara, un diumenge migdia, o potser era per les festes de Pasqua, no n'estic molt segur, que veníem amb la meva germana de fer l'aperitiu d'algun bar de sa Plaça i ens n'anàvem a dinar a ca nostra, i just devora aquestes escales ens varen oferir, millor dit, li varen oferir a ella, la butlleta per fer-se sòcia i una explicació del que era Fent Carrerany; bé, del que volia ser i els projectes que tenien. Jo també vaig voler un full de soci ja que trobava que el projecte era engrescador i necessari per a un poble com Maria, el meu poble. Com vos he dit, tenia 18 anys i ara ben aviat en faré 40, això vol dir que Fent Carrerany m'ha acompanyat més de la meitat de la meva vida i durant molt d'aquest temps hi he col·laborat de manera activa, fent tasques ben diverses i n'he acabat sent el President, càrrec que ara ocup jo, càrrec, però que podria ocupar qualsevol del socis, a més no el tenc gens gelós. Per això vull deixar ben clar que el qui ara vos parla ho fa com a representant del més de 100 socis de l'Associació.

Per arribar aquí on som ara s'ha hagut de fer un llarg camí i sobretot posar els fonaments de tota aquesta història, que més o manco comença l'any 1986 quan un grup d'homes i dones de Maria, la majoria ben jovenets, amb inquietuds culturals i alguns també polítiques, de fet 3 dels socis fundadors han acabat sent batles de Maria, cansats de la grisor del nostre poble, un poble aleshores culturalment adormit, però no mort, es comencen a organitzar. Els seus capets bullien i volien canviar la dinàmica del poble, donar-li vida, engrescar la societat civil de Maria en projectes culturals oberts, donar vida a les festes de la Mare de Déu i fer-les populars amb la participació i col·laboració de tothom i que deixassin de ser un negoci particular. Volien crear un mitjà de comunicació local i alhora obert, on tothom hi pogués dir la seva, crear opinió i crítica, notícies i debat, un espai de llibertat on des del respecte mutu se poguessin confrontar idees i opinions. Tenien moltes de ganes de fer coses. Heu de pensar que aleshores a Maria hi havia només 5 associacions funcionant activament, 4 de les qual esportives: Club Ciclista, Societat de Caçadors, FC Mariense i el ja desaparegut Club de Futbol Numància. L'altra era la Tercera Edat i és començava a constituir el Grup de Teatre "Mitja hora després". Si ho comparam

amb l'actualitat on hi ha a Maria més de 20 associacions ens podem fer una idea de la vida social i cultural d'aquells anys a Maria. Dins aquest entorn va nèixer l'Associació Cultural Fent Carrerany.

El primer que es va fer, a principis de l'any 1986, va ser crear una Junta Gestora encarregada de fer les gestions per legalitzar l'Associació i tot d'una ja començaren les activitats. La primera va ser Ràdio Maria, que tenia els estudis a la casa que gentilment cedí en Miquel Oliver "*Catinc*" al Carrer Major i que durant un temps va ser la seu de Fent Carrerany. Després el mes de juliol de 1986 sortia el primer número de la revista Fent Carrerany. Encara que he dit que no volia citar noms va ser molt important l'ajut econòmic de Pere Fons, el rector de Maria, que va finançar el primer ordinador i durant els 9 anys que va estar entre nosaltres va col·laborar intensament amb la revista. L'objectiu de la publicació era el de qualsevol revista local, oferir una informació de proximitat, informació local dins un àmbit global. A les pàgines de Fent Carrerany hi podem trobar informació de les temperatures i les pluges que hem tengut aquests darrers darrers 21 anys. Tots, o quasi tots, els que han nascut, s'han casat o han mort a Maria. Però no hi cerqueu, de fet ningú no li cerca, informació de la crisi de les borses o de la darrera catàstrofe meteorològica. Aquell mateix estiu comença el torneig de futbet, que durant uns anys també vàrem organitzar i quan arribà el fred començaren els cursos de català, macramé i ball de bot.

Res té a veure amb l'actualitat la maquetació de la revista, la manera de fer-la. Al principi, cada cap de setmana que muntàvem hi havia un grapat de col·laboradors per picar articles a l'ordinador en tiretes de paper que no podien passar d'uns determinats centímetres, altres les tallaven amb les tisores i les aferràvem amb cola damunt la plantilla. I si ens equivocàvem havien de tornar-ho escriure i enganxar-ho al damunt. Les fotos s'aferraven directament damunt aquesta plantilla i els titulars i dibuixos fets a retolador també. Encara no havíem sentit a parlar de càmeres digitals ni de programes d'autoedició. Després, cap a Petra, a la impremta dels frares i en estar llesta, els mateixos que havien dedicat tot el cap de setmana i alguns vespres a confeccionar la revista, la repartien casa per casa i quasi ja tornava ser hora de posar-se a fer feina per la del mes següent. A finals d'any feim un esforç radiofònic i marcam una de les dates memorables dins la història de Fent Carrerany: les 24 hores de ràdio, seguides i en directe, tot un repte i tot un èxit.

Per aquell temps, si consultau les revistes d'aquell any, l'any 1986, es va inaugurar la Unitat Sanitària actual, un grup de pares i mares s'ajuntaren per reclamar una guarderia al poble on poder deixar els infants i se paguen 181.000 ptes. per dotar la Plaça del Mercat de jocs infantils, per cert els mateixos que encara hi ha. No vull fer cap comentari sobre la situació actual, 21 anys després, d'aquestes infraestructures, ara no és el moment ni el lloc, però convé que hi pensem una mica.

L'any 1987 és un any important i del mes actius dins la història de Fent Carrerany, llogam la casa del carrer Femenias, núm. 1 per 15.000 PTA mensuals i l'adequam per a fer-ne la nostra seu. Dia 15 d'agost, un dels dies mes calorosos que record, inauguram el nou local social amb estudi de ràdio, sala d'exposicions, sala del consell de redacció de la revista i espai per a cursets, a més d'un bon corral. A partir d'aquest any comencen les excursions de Fent Carrerany, que encara continuen i organitzam un curset de gimnàstica femenina que té tant d'èxit, que se n'han de fer 2 torns.

I ja que hem parlat d'excursions, en podríem fer un inventari de totes les que hem fet al llarg dels 21 anys, però seria massa llarg, hem trescat per tots els indrets de Mallorca i encara en solem fer 7 o 8 cada any, és una de les activitats més antigues de l'Associació i hem ajudat a conèixer un poc més els paratges d'aquesta illa tant hermosa que tenim. També cal destacar que des del principi, cada any el mes d'agost, hem anat d'Escorca fins a Sa Calobra pel Torrent de Pareis. Qualque any hem estat més de 60 els excursionistes.

Podem llegir també que aquest mateix any, l'any 1987, arriba la primera fotocopiadora a l'escola de Maria i dia 10 de juny hi ha eleccions locals. Cap partit obté la majoria absoluta i se forma un pacte de progrés format per Independents-PSOE i UM que no va durar els 4 anys i va acabar malament. Però aquestes eleccions varen servir per rompre amb el passat i crearen il·lusió i participació en la vida social, cultural i política. Personalment crec que aquesta legislatura és una fita clau dins la història recent de Maria. A part d'això se tornen a posar en marxa dues associacions esportives que estaven aturades: El Club d'Escacs i el Moto-Club Cop de Gas i a finals d'any surt una nova revista local "*Tots Sants*".

Com podeu veure el poble comença a caminar, la gent s'organitza en grups i associacions i comencen a

organitzar actes al poble; des d'aquells anys les festes fan un tomb i s'intenta que sien unes festes populars, cosa que s'aconsegueix uns anys més que els altres i la dinàmica social de Maria ja no s'atura, Maria s'ha despert.

L'any següent, 1988, neix el Grup d'Esplai Es Rebrot i la banda de Cornetes i Tambors dirigida per Tomeu Bergas, l'amo en Tomeu de l'Havana. La dinàmica de la revista és molt activa amb un gran número de col·laboradors i col·laboradores i a la secció de Correu Obert hi ha una mitjana de 4 o 5 cartes mensuals amb rèpliques i contrarèpliques, Maria havia despertat. Pel que fa a la vida política aquest any se normalitza el nom de la Casa de la Vila i de molts carrers de Maria, i hi podem llegir que el president de la junta local d'un partit polític en una entrevista a la revista opina que això és una falta d'educació pels peninsulars que ens visitin. Com podeu veure n'hi ha i n'hi havia que pensaven i pensen que la nostra llengua arraconada i a dins ca nostra. A una comissió de govern del mes de novembre es parla de cercar solucions a l'Escola de Música. Ara 20 anys després encara se'n cerquen. Aquest mateix any Son Roig és posa en venda.

Canviant d'any passam al 1989, la dinàmica de l'Associació segueix igual d'activa, amb noves inciatives i mantenint les mateixes activitats. Se crea el primer concurs de fotografia que mantinguérem al llarg de 10 anys i va arribar a ser un referent dins el món fotogràfic de Mallorca. Pel que fa a la revista continuen les polèmiques a la secció Correu Obert, ara a més de polítiques hi comencen a sortir discrepàncies entre diferents membres del Consell de Redacció i col·laboradors a la revista. Arrel d'aquestes polèmiques internes s'acorda que totes les notícies, inclòs el bullit de notícies, han d'anar signades per evitar malentesos. Maria bull, tothom és mou i cerca col·locar-se peu fiter al seu redol, el pacte tripartit és a punt de rompre's i per acabar-ho d'arreglar sorgeix el projecte d'urbanització de Montblanc, que durant un temps divideix el poble en partidaris i detractors. Fent Carrerany se'n fa ressò i seria bo fer un repàs a les revistes d'aquests anys, Fent Carrerany ha quedat com a notari i testimoni d'aquesta polèmica. De totes aquestes situacions se'n ressent l'Associació i a la revista hi comença un degoteig de col·laboradors. Aquest mateix any, dia 29 d'abril, mor a Esporles el qui va ser rector de Maria al llarg de 33 anys, D. Miquel Estades, del qual molts encara recordau la seva frase més cèlebre: "*Tots els dies són bons dies i bones festes per aquells que fan les bones obres i estan en gràcia de Déu; faci ell que noltros siem d'aquests*".

Per fer-vos una idea de l'activitat de la revista durant aquests primers anys, al número de juliol, que se celebra el tercer aniversari, s'hi fa un inventari de col·laboradors; sabeu quantes persones o entitats hi havien col·laborat en 3 anys: 105. Podem assegurar que al llarg d'aquests 3 primers anys de vida la revista ha servit per confrontar idees, crear polèmiques i debat, exposar opinions variades, en una paraula, s'ha donat veu al poble per opinar sobre allò que li és més proper i que més li preocupa. En una paraula, l'objectiu s'ha assolit i Fent Carrerany s'ha consolidat com la revista de Maria.

Arriba l'any 1990, mentre anam camí de fer el número 50 i preparam la celebració, les pàgines de la revista continuen vives i cremen d'opinions i polèmiques. Arriben les festes de la Mare de Déu i s'inaugura la Capella Fonda com a nou espai cultural i sala d'exposicions recuperat per al gaudi de tot el poble de Maria. També per les festes surt al carrer el número 50 de Fent Carrerany amb portada en color, obra del pintor Pere Alemany. S'havia arribat més enfora del que molta de gent pensava i encara quedava camí per fer. I el feim aquest camí. A la revista hi surt una gran informació del poble, tant actual com històrica. Al llarg dels anys hi hem anat publicant estudis de prestigiosos especialistes d'història local, d'urbanisme, d'arquitectura, de toponímia, d'etnografia i hem pogut conèixer un poc més com es va formar el nostre poble, quan i com ens vàrem independitzar de Santa Margalida, els personatges que han destacat en diferents camps, com hem anat evolucionant fins arribar aquí on som ara. I ara ens hauríem de plantejar cap on volem anar com a poble. Ja que els darrers 10 anys hi ha hagut un gran canvi demogràfic, molta de gent, cercant millorar la seva vida ha arrelat entre nosaltres i hauríem de tenir ben clar el camí que volem seguir i quin poble volem, un camí que hem de recórrer tots junts, els mariers de tota la vida i els nouvinguts que han d'entendre que formen part d'una societat i d'un poble i que si feim el camí plegats tots ens enriquirem, del contrari crearem dues societats paral·leles i anirem per mal camí.

I de les xerradetes que en podem dir. Ens han ajudat a conèixer millor la vida, la feina o les afeccions d'altres veïnats i veïnades. S'ha donat veu a una generació que va viure la guerra incivil i hem deixat escrit per a la història la seva visió i la seva versió d'uns anys tristos que mai més hauríen de tornar, perquè el poble que oblida el seu passat, està condemnat a repetir-lo.

Pel que fa als esports hi ha una part important de la història sobretot del Club d'Escacs, del Club Ciclista i del Mariense escrita a Fent Carrerany.

Xino-xano fent camí arribam al número 100 hi ho celebram ben celebrat, canviam d'impremta i publicam un número especial de 68 pàgines amb portada del dissenyador Jaume Falconer. Entre d'altres actes feim un concert de l'Orquestra Simfònica de les Illes Balears i omplim l'església de gom a gom, organitzam taules rodones, conferències sobre premsa local, etc. I com a colofó un sopar de més de 100 persones on regalam a tots els assistents una bosseta amb terra de mata i llavors de

garrovers i els animam a sembrar garrovers, ja que diu la llegenda que a Madrid no en tenen. Molts encara no han entès que volíem dir amb això, però no hi ha cap problema, seguiu pensant.

Van passant els anys i van sorgint noves associacions al poble de diferents àmbits i pel que fa a Fent Carrerany a poc a poc, com és lògic i humà, va quedant gent pel camí, alguns cansats, altres desil·lusionats, altres cerquen altres curolles, però sempre hi ha hagut gent que ha seguit la feina i d'altres que s'hi ha incorporat.

Pel que fa a la part tècnica de la confecció de la revista hem anat adaptant-nos als sistemes informàtics que han anat sorgint, que ens han ajudat a fer la feina, més bé, més correcta, més atractiva en el seu acabat final i hem incorporat el color. També des de fa uns anys la revista se pot consultar a través d'Internet.

Al llarg d'aquests 21 anys l'Associació ha organitzat tota mena d'actes, la majoria de caire cultural, sempre intentant omplir el buit que deixaven les institucions i les altres associacions. Així hem fet exposicions, xerrades, presentacions de llibres, recitals de poesia, concerts, recuperació de fotografies antigues en especial atenció a recuperar el fons fotogràfic d'en Pere Mascaró que està espargit per la majoria de cases del poble. Aprofitant les fotos de mestre Pere des de fa una quinzena d'anys publicam un calendari amb una fotografia del passat de Maria. També ens hem engrescat amb la recaptació de fons per un projecte solidari a Nicaragua a través d'un sopar anual, per cert vos animam a participar-hi a la propera edició . Però com heu pogut veure, la imatge que té molta de gent de Fent Carrerany és, sobretot, *"Es Carrerany*, la revista. És tan important i tan intensa la relació amb els subscriptors que la revista ha eclipsat la resta de l'Associació. Hi ha seccions de la revista que hi són des del principi, com l'Editorial on al llarg d'aquest 21 anys hi hem deixat anar el pensament de l'Associació i del Consell de Redacció sobre temes que afecten el poble o àmbits més generals que també ens afectaven, el *Bullit de Notícies*, espai on hi posam tota una sèrie de notícies que per la seva singularitat no tenen cabuda a altre lloc de la revista. Al Bullit hi pot sortir la notícia d'un nou mestre que ha arribat a l'escola de Maria, qualsevol anècdota curiosa, o servir d'espai de denúncia de coses que no acaben de funcionar. Moltes de vegades ens han fet arribar el malestar d'un grup de veïnats sobre qualsevol tema, ja sia un clot, una voravia espanyada o una farola que no s'encén. A través del Bullit s'han donat solucions a molts de petits problemes.

Un altre dels aspectes que voldria destacar d'aquests 21 anys són les imatges, les fotos que hem publicat a la revista. Ara que he repassat els exemplars dels primers anys he pogut comprovar com tots ens hem fets grans i com hem canviat. Vos recoman que si teniu a ca vostra els Carreranys dels primers anys els pegueu una ullada. És un goig recordar els fets i les anècdotes de fa 20 anys a Maria i veure les fotos, de les persones, llocs, festes, racons del poble; quin canvi! És clar fa 20 anys tots érem més joves, no passejàvem tanta panxeta i això se nota. No és que ara tot sia millor ni pitjor, és diferent.

Tot canvia, les festes canvien i res tenen a veure les actuals amb les de l'època den Machín. Fent Carrerany també ha canviat i ara res té a veure amb els inicis, per arribar aquí on som ara hem passat per molt de caminois i forats estrets i sempre ens n'hem sortit de la mateixa manera, feina i il·lusió. Si abans podíem presumir de ser una gran família, ara no anam llargs de col·laboradors (es veu que això d'escriure no està de moda), però anam fent, anam Fent Carrerany. Abans d'acabar, voldria agrair la feina desinteressada de totes les persones i entitats que han fet possible que la revista hagi sortit al carrer al llarg d'aquests 253 mesos, que se diu aviat, però aquesta feinada són tots aquests llibrots que tenim aquí devora, idò perquè això s'hagi fet realitat molta de gent ha deixat part del seu temps lliure per dedicar-lo a Fent Carrerany sense rebre res a canvi. Tampoc mai ningú no ha demanat res. Però hi ha 2 persones que hi són des del principi i encara aguanten, que han dedicat més temps que ningú a la revista i és ben just que tenguin el nostre agraïment públic per les hores i més hores que han dedicat a Fent Carrerany: Són en Magí Ferriol i en Joan Gelabert. En nom de Fent Carrerany, Gràcies Magí, gràcies Joan.

Per acabar ja només ens queda donar el sus oficial a les festes de la Mare de Déu dels Missatges d'enguany. Això, diuen, és la feina del pregoner, donar el sus de les festes. Ara vénen dies de festa i pensau que la festa la fa el poble i surt del poble, per això gaudiu de tots els petits moments de plaer d'aquests dies, del retrobament amb companys i amics que fa estona que no veis, dels dinars amb la família, i dels petits excessos que donen sentit a la vida i gust al cos, això és la festa i ja vendran dies de recolliment i tornar a la rutina, ara a gaudir, que soni la música i comenci la festa.

Salut i molts d'anys!!!

Miquel Morey Mas
Maria de la Salut, 5 de setembre de 2007.

SA XERRADETA AMB ...

JOAN MAS I VIVES, PROFESSOR DE LA UIB, ESCRIPTOR I ACADÈMIC DE L'IEC

Aprofitam una de les nits agostenques, càlida, sense exagerar, asseguts al voltant d'una taula, amb un trempó enmig, pa, companatge, olives i vi que no falti, per fer la xerradeta amb el nostre personatge. En Joan Mas i Vives, l'home discret, fa bona aquella sentència, que diu que la saviesa es mostra més pel que un calla, que pel diu; però avui toca parlar i li toca parlar a ell. Aquest catedràtic de filologia de la nostra universitat, investigador de la història literària, sobretot vinculada a les Illes, i que fa poc que ha estat nomenat membre de l'Institut d'Estudis Catalans, la màxima autoritat científica de la nostra llengua i cultura, és, no obstant, força desconegut al seu poble.

—Joan, vares néixer a Maria, sí o no?

—Sí, (*somriu, mentre ho diu*), i tant que vaig néixer a Maria. Ho vaig fer en aquella caseta que hi ha ben aferrada a l'església, que ara és del meu oncle Gaspar i que crec que se conserva talment. Ma mare vivia amb mon pare a Alaró i per prudència, va venir a infantar a Maria, a ca sa mare i com que tenien aquesta casa buida del padrí *Suzama*, vaig néixer en aquella casa. Mon pare, que també era de Maria, era guàrdia civil i en aquells moments estava destinat fora del poble, no sé si a Felanitx o al Port de Pollença, on sé que hi vaig viure, però no me'n record gens ni mica. A Maria no hi vaig viure mai de manera continuada. Hi vaig venir per néixer i hi tornàvem per períodes de vacances a ca una tia o altra i els caps de setmana sempre. Amb el meu germà Miquel, que em duu tres anys i mig, també havien fet com jo. Ma mare va venir a tenir-lo a Maria.

—I, a Palma, quan hi anàreu a viure?

—Jo devia tenir cinc anys quan passàrem a viure-hi, al Molinar. Allà, en aquella barriada hi estàrem fins al onze anys. Després passarem a viure a Palma, al carrer Ricard Anckerman, on encara hi viu mare.

—Com era aquest Molinar de la teva infantesa?

—Era, per dir-ho de qualque manera, com una barriada perduda, físicament separada de Palma. A la zona on hi ha Can Pere Antoni, una zona ara de luxe, era una barriada molt pobra,

Estiu a Ciutat Jardí amb els seus pares, el seu germà Miquel i el seu cosí Pere Gual

de casetes molt baixes, amb gitanos que habitualment habitaven la part del darrere Hi vivien els pescadors, a la zona de les palmeres que en dèiem i a l'estiu sí que hi havia també estiuejants que en dèiem "*patatons*", gent de burgesia baixa, normalment comerciants, que venien a passar l'estiu allà. Allà la vida era sobretot la mar. Vivíem damunt la mar; dins la mar, sobretot a l'estiu. Nedàvem, pescàvem crancs, ens barallàvem davant la mar, a les roques. I davant ca nostra, la pista de bàsquet. L'altre nucli d'activitat infantil. El Molinar de bàsquet, un equip molt actiu aleshores, amb un felanitxer que nomia Joan Nicolau, que hi feia molta feina i muntava moltes activitats, era l'altre punt de vida del Molinar per a un infant com jo. Quan no érem a la mar, érem a la pista de bàsquet.

—I a escola on anar es?

—Anava al Coll d'en Rabassa, a una acadèmia que aleshores es deia *Acadèmia Pericial Lledó*, que llavors es convertí, molt després en *Col·legi Lledó*. Hi estudiava per lliure i me n'anava a examinar a l'institut. A partir de tercer de batxiller, ja vaig passar a estudiar a l'*Institut Ramon Llull*, l'únic que hi havia aleshores.

—I més tard?

—Quan vaig acabar a l'Institut vaig passar a l'Estudi General Lul·lià, que era una delegació de la Universitat de Barcelona. Estudiàvem els dos cursos comuns de Filosofia i Lletres a Palma i després ja me'n vaig anar a estudiar els tres darrers cursos d'especialitat a Barcelona.

—Com va ser que et decidires per fer una carrera de filologia?

—És mal de dir sempre un sol motiu. Hi ha persones, contactes, coneixements, vivències, etc., que et fan decidir per un camí o un altre. Una cosa que et sol marcar és el professorat que has tengut. A l'Institut vaig tenir una professora que era dona Antònia Suau, de literatura espanyola, que no sé perquè em va mostrar el món de la literatura i allò em va enganxar. A ca nostra no hi havia hagut mai tradició de llibres. Quan vaig descobrir que un llibre del qual me n'havien parlat a l'Institut, el podia comprar en una parada de llibres de segona mà a Ses Avingudes, com ho vaig fer amb el *Rinconete y Cortadillo*, quan encara era molt jove, vaig veure que els coneixements que m'explicaven a classe es podien fer realitat i que es podien comprar i llegir. Llavors, parlar d'altres influències ja és més divers, més generalitzat. Al'Estudi General vaig tenir gent com en Francesc de B. Moll que hi feia classes, en Josep M. Llompart i el món es va eixamplar cap a la literatura catalana, cap a la cultura catalana, el món de la qual vaig veure que jo en formava part, que era el meu. També record altres professors: Bartomeu Font, Josep Font Trias, Bartomeu Barceló, Santiago

Sebastián, etc., que hi feien classes de literatura, d'art, de geografia, etc. Quan vaig anar a Barcelona aquesta idea encara es va reforçar més. Si el primer contacte amb el món cultural va ser amb el castellà, a través d'aquesta professora, després se'm va obrir el meu món amb en Moll i en Llompart, i a Barcelona, ja vaig veure clarament el camí que havia de seguir. Va ser una cosa progressiva

—Mentre feies aquest aprenentatge, Joan, la teva situació familiar, personal, passà per un mal trànsol, amb la mort prematura del teu pare; no és així?

—Quan morí mon pare jo només tenia onze anys. Com que en aquella edat la saba encara és ascendent, ho superes aviat i a pesar d'un ambient de desgràcia que es vivia dins ca nostra, el temps i la joventut va fer que la ferida personal no fos tan profunda i marcada. Tot era més trist, més negre. Supòs que hi havia més penúries econòmiques. Ma mare llogava una habitació a emigrants i el meu germà es posà a fer feina molt jove.

Jo vaig tenir sempre la sort, supòs que també per aquesta circumstància, de ser orfe, de tenir beques sempre, a pesar que les notes no fossin massa brillants. I tota la carrera la vaig fer amb una beca, que llavors se'n deia "*beca salari*", que era una beca bastant important per l'època, equivalent a un salari, que encara baix, em permetia tirar endavant.

—I a Barcelona, què?

—Hi vaig estudiar els tres anys d'especialitat. Allà vaig tenir la sort que hi vivia el "tio" Guillem, un germà de mon pare, que hi tenia un pis buit. Vivia al seu pis i els caps de setmana anava a Castelldefels, on ells hi tenien una fàbrica de "biguetes" i qualque dia entre setmana venia el meu cosí Miquel a Barcelona a veure'm.

A Barcelona hi vaig trobar un món més obert. Varen ser uns anys que no m'hagués agradat deixar passar, ja que em permeteren descobrir, amb la llibertat de sentir-me a lloure, amistats, vivències, que encara conserv gelosament. Eren els primers anys setanta i hi bullia la vida política i social, amb els "grisos" entrant contínuament a la Universitat, lloc "rebel" per excel·lència. La vida bullia en tots els sentits. Em vaig trobar amb més d'un període de vacances obligades, perquè la Facultat era obligada a tancar les portes per ordre governativa. Entre el professorat que vaig tenir destacaria gent com Antoni Comas, catedràtic de literatura catalana, que va començar a dirigir la meva tesi, i que morí molt jove, als cinquanta i pocs anys. Era una persona molt oberta als alumnes.. També vaig tenir en Joan Solà, que passava per ser un home rigorós i estricte. Em vaig dur molt bé amb ell i fins i tot el vaig ajudar en més d'una ocasió a corregir. Record molt la relació d'amistat que vaig fer amb en Guillem Simó, amb qui vaig coincidir a la facultat. Ell venia d'altres carreres que havia començat i va acabar a Filologia catalana, com jo.

—I en haver acabat a Barcelona, de retorn a Mallorca; per què?

—Sí que vaig tornar. És cert. (*Quan li hem formulat la pregunta, na Xesca, la seva dona, que fins al moment només havia fet algunes capadetes de conformitat o algunes puntualitzacions a algun record no massa precís d'en Joan, fa un somriure, ben evident. La pregunta és òbvia).* Quan vaig acabar no m'havia plantejat res més que tornar. Vaig acabar els estudis i vaig tornar a ca nostra.

Temps era temps...

—Segur que ja devies tenir altres interessos per aquí? (*Com que pareix que no se n'ha temut de la intenció de la pregunta li formulam d'una altra manera, mentre la seva dona segueix fent la mitja*)

—Ah, sí, aquests interessos a què vos referiu començaren molt prest. Érem molt jovenets quan començàrem a sortir junts. Aquesta pista de bàsquet de què vos he parlat hi tengué molt a veure. Les nines del Molinar ens venien a veure jugar i ja se sap. Pescaren jugadors a voler. Quasi tots els jugadors acabaren a les xarxes.

El curs que va venir davant ja em vaig posar a fer feina, sobretot a la privada. A la Milagrosa, a la Immaculada i també a Sant Josep Obrer. Vaig fer de tot: francès, llengua espanyola i a Sant Josep llengua catalana, com a extraescolar, voluntària, a les vuit del dematí. El pare Sebastià Arrom, el director del col·legi era molt permissiu en aquest sentit. Record alumnes com na Carme Fernàndez del Consell Assessor del Govern, o

Restaurant - Celler
CA 'S PADRI TONI
BATEJOS - COMUNIONS
C/ Villalonga, 9 ☎ 971 85 80 16
Maria de la Salut (Mallorca)
Dilluns tancat excepte festius

Perruquería
Rinxols
Home i Dona
C/ Carreró Menut, 18 (Son Puig) Tel. 971 52 50 51
07519 - María de la Salut

en Joan Oliver, que també ho és; na Marta Llompart, del PSOE, etc. Tota aquesta gent sortí d'aquell col·legi de Sant Josep Obrer, molt "agitat" en aquells moments. Pel barri de Son Gotleu i per la zona de Pere Garau es vivia una gran activitat social. Hi havia un nucli d'alumnes que procedien d'ambients pròxims a l'anarquisme. Hi havia unes cèdules anarquistes juvenils molt actives que donaven molta vida al col·legi.

—I a l'Institut, quan hi passares?

—El 77 vaig treure les oposicions d'espanyol, ja que aleshores encara no n'hi havia de català i vaig anar a parar a l'Institut Antoni Maura on hi vaig estar sis anys. Després vaig fer l'accés a càtedra i vaig anar un any a Pollença.

En Joan en un acte acadèmic universitari

—I a la Universitat?

—El 85 vaig passar a la Universitat. Vaig renunciar a la plaça de catedràtic d'institut i vaig passar com a interí a la Universitat, durant un any. Va ser una cosa una mica arriscada per part meva ja que tenia una plaça segura a l'Institut i hi vaig renunciar per entrar a la Universitat, sense garanties de cap classe. El director del Departament, en Joan Miralles, em proposà d'entrar a fer assignatures encara com a interí, però amb possibilitats que sortís una plaça com a titular més endavant. I efectivament, al cap d'un any vaig aconseguir la plaça de professor titular de la Universitat. El 93/94 vaig fer les oposicions a càtedra de la universitat, amb el perfil de Literatura catalana del segle XIX.

—A més de la docència, t'has dedicat a la investigació. Quins camps has investigat exactament?

—Va ser el meu amic Guillem Simó, qui em va recomanar el meu primer tema d'investigació: Tomàs Aguiló, un poeta romàntic mallorquí. Vaig tenir la sort que en aquells moments encara era viu en Jordi Rubió i Balaguer, que aleshores passava de llarg dels vuitanta anys i que és una de les persones més brillants i erudites que he conegut mai i que guardava la correspondència que en Tomàs Aguiló i el seu avi, en Joaquim Rubió i Ors, un dels grans personatges de la Renaixença, havien mantingut. Com que la dona d'en Jordi Rubió era la bibliotecària de la Universitat de Barcelona vaig poder consultar aquesta correspondència. Qui aleshores em dirigia la tesina, Antoni Comas també era molt amic de la família Rubió i això encara em va facilitar més les coses. Llavors com que estava molt de moda relacionar la literatura i la societat, la crítica marxista, em vaig decidir per fer una tesi sobre Literatura i Societat a la Mallorca del XIX. Però vaig arribar a la conclusió que era impossible estudiar a fons la literatura de consum popular de tot el XIX i vaig veure que el teatre era el lloc on aquesta societat i cultura popular més es trobaven i vaig passar a treballar sobre el teatre del XIX com una reducció de la idea inicial. Així podia estudiar no només el teatre com a fet literari, sinó les editorials, els escenaris, els cafès cantants, etc. A partir d'aquí s'obren altres camps i he passat al segle XX amb estudis més concrets. El primer que record va ser un estudi sobre la poesia de Josep M. Llompart que va tenir un premi d'investigació de la revista *Serra d'Or*, per a investigadors menors de trenta anys. Això em va possibilitar tenir molta relació amb en ell i amb la seva dona n'Encarna Viñas, que va fer feina amb mi a l'Institut Antoni Maura. Les relacions directes amb escriptors m'han duit a investigar altres noms del XX, com el poeta Damià Huguet, per exemple. També crec important remarcar la relació amb escriptors joves com n'Andreu Vidal, alumne de Sant Josep Obrer, a qui li vàrem publicar el primer llibre entre uns quants professors i alumnes del centre mateix. Igualment vaig participar en alguns moments d'empreses editorials amb el mateix Andreu Vidal i n'Àngel Terron, com la col·lecció *Tafal*. En cap moment em vaig proposar de ser un promotor, cosa que sí que va ser en Josep M. Llompart, sinó que tot formava part del món i l'ambient en què em movia. Érem gent que ens vèiem, xerràvem de literatura i això es concretava, a vegades, en publicacions.

—I del *Diccionari del Teatre a les Illes Balears*, que has dirigit amb un bon equip de col·laboradors; què ens pots dir?

—Els dos volums del Diccionari sí que varen ser una cosa molt complexa i va ser una d'aquelles coses que quan comences no saps ben bé com acabarà, perquè la veus tan llarga i complicada que no en veus el final. Va ser un encàrrec directe del Conseller d'Educació i Cultura, Damià Pons. En vaig fer el disseny del projecte, l'estructura per dur-la a terme i vàrem trobar el finançament per tirar endavant. La coordinació d'un equip assessor i d'un nombrós equip de col·laboradors que hi va deixar moltes hores, ajudats per becaris, va acabar bé. El tres primers anys de feina que es concretaren en el primer volum, varen ser els més difícils. Va ser una feina començant des de zero, fent una gran base de dades d'informació molt diversa que permetés encarar la realització del treball. Després encarregar l'elaboració de les entrades, revisar i unificar els criteris, tot això per treure els dos volums que avui permeten ser consultats per qualsevol persona interessada pel tema i que ja té una font fiable on acudir.

Algunes de les publicacions de Joan Mas

—A la Universitat, a més de la docència directa també has exercit com a director del Departament uns anys.
—Bé, això va com va. Han estat més de nou anys de direcció del Departament. Sempre has de comptar amb la confiança de la resta de membres del Departament, no es tracta de fer mèrits especials, sinó de confiança mútua. És una feina amb un gran component burocràtic, amb moltes reunions, molt estar pendent que no et passin coses importants, coordinar les assignatures, la recerca. En definitiva, donar suport a les persones que hi treballen.

—Creus que el Departament de Filologia Catalana, juga o ha de jugar un paper especial en la dinàmica de la nostra universitat, pel tema sempre difícil de defensa de la nostra llengua i cultura?
—És cert que no és, no ha de ser, un departament més de la nostra universitat. Té a més de les funcions pròpies, que són la docència i la investigació, altres atribucions. Com que està en un context d'anormalitat cultural també ha de mostrar cara en temes de llengua i cultura catalana. Per manament legal la Universitat és la màxima autoritat científica en temes de llengua catalana i per delegació interna això passa directament al departament de Filologia Catalana. Això l'obliga a posicionar-se i a dictaminar en moltes ocasions en què la societat i la política diària així ho reclama. Ja que segons l'Estatut d'Autonomia i la Llei de Normalització Lingüística aquest és el seu paper no el pot refusar de cap manera. No sempre és una tasca fàcil, ja que el Departament no és un partit polític, no en té ni les armes ni les seves funcions, i no està marcat per unes línies ideològiques determinades, ja que hi ha gent de pensament polític molt divers. Però en temes de defensa de la unitat de la llengua catalana i de la promoció del seu ús, sí que hi ha unanimitat.

Presentació de Josep Massot i Muntaner com a doctor "Honoris causa" de la UIB.

—Quina relació hi ha entre el teu interès pel món del teatre i el fet de presidir la *Fundació del Teatre del Mar* del Molinar, el teatre diguem privat que presenta una programació més completa i continuada?
—Jo m'hi vincul després, quan ja està creat. Va ser una iniciativa d'en Carles Molinet, el seu director i gestor. Com que qui n'havia de ser el president en Josep M. Llompart, morí, i la situació en aquells moments era d'una certa precarietat, varen pensar en mi per donar la cara com a president. Per tant va ser l'opció de donar suport a una idea, a una idea cultural en una barriada amb la qual hi tenia uns vincles especials i per una activitat que m'interessava. Així que vaig dir que sí. Jo que venia de la investigació del teatre em vaig veure enmig del tragí del teatre en viu que no havia viscut mai. De totes formes això no està tan lluny de la meva feina literària, de la llengua. I des de la fundació a més s'han impulsat també publicacions d'obres que compleixen aquesta funció més literària. Tan important és l'espectacle com la literatura.

—Relacionat amb això de les múltiples formes de la literatura, tenim una altra faceta teva, fins ara inèdita. Acabes de publicar una novel·la, la teva primera novel·la; que ens pots dir d'això?
—Crec que sempre he estat més llegidor de novel·les que de poesia o de teatre. Encara que m'hagi interessat tot, de fet, encarar-se amb una novel·la és cert que és molt complex, però crec que és una conseqüència lògica de la meva relació amb la literatura. I la mateixa novel·la em serveix, m'ha servit, per parlar de literatura, també, i de la meva vida, una interferència constant, concreta. De fet la novel·la sortí com un repte. El meu fill Miquel un dia em va enflocar: "*No sé com no estàs cansat d'escriure històries d'aquestes, erudites i que no entén ni interessa a ningú i no escrius coses que es puguin llegir i siguin entretingudes o divertides*." I així va anar. De totes formes em vaig decidir per fer una novel·la perquè en certa manera tenia una base, una idea que ja em voltava feia temps.

—I el procés d'escriptura ha estat molt difícil?
—Em va costar arrencar, però després es va convertir com una obsessió durant un temps. Pensava situacions, personatges, tornava enrere, lligava coses, etc. He refet molt la història, fins que he cregut que no havia de tocar res més.

—Hi aboques moltes coses personals a la novel·la?
—Sí, moltes. Sobretot el punt de partida, però que una vegada que comença no saps ben bé com acabarà. Un de vosaltres m'ha parlat de l'escena en què un personatge mor dins el safareig de la cimentera, cosa que passà en realitat fa ja molts d'anys. Jo en tenia una idea vaga d'això, i supòs que encara que fos inconscientment la memòria s'obre a records d'aquests tipus i s'aprofiten. Sí que és cert que un dia vaig anar fins a la cimentera i vaig veure aquest escenari que després aprofit a la descripció novel·lesca, però això mateix m'hagués pogut venir a partir d'una fotografia, d'una imatge real, d'una estampa, etc. L'important és que la història funcioni i les circumstàncies que hi poses la facin coherent. M'han comentat que la part diguem-ne més "*rural*" de la novel·la a molta gent li ha semblat com a més atractiva, una novel·la a part, no sé si per la mateixa història o pel tractament del llenguatge. Però per a mi és un tot. Ho veig com un tot. N'Eumeos, un personatge el nom del qual l'he tret de *L'Odissea*, o en Trencapenes, és cert que tenen molta força narrativa, però crec que encaixen bé en l'estructura total de l'obra. L'altra part, la història d'en Carles, és la part en què em vaig arriscar més, la que em feia dur a terme un exercici mental més intens, potser perquè havia de construir un tema a partir d'una idea: la relació entre art i vida. Un tema intel·lectual, no viscut tan físicament com podia ser quan

parlava de les històries dels personatges del poble. Encara que he de dir que també he conegut artistes: poetes, pintors que han viscut la creació artística de manera intensa, tan intensa que els ha duit a finals tràgics. Gent com n'Andreu Vidal o en Guillem Simó, que va ser molt amic meu, varen acabar tràgicament. Quan la creació substitueix la vida, és quan pot esdevenir la tragèdia. I això ho intent reflectir en aquesta part del llibre. Que també és part de la realitat.

—I el poble, Maria, quin lloc ocupa a la novel·la?

—Aprofit espais, és cert. Potser alguns personatges tenguin alguna retirada, coses que m'han explicat. Però jo no record que ningú m'hagi parlat de cap criatura morta en una sínia i ara em deis que sí que ha passat. M'han dit que les criatures i no tan criatures anaven a parar filats a les sínies, però no sé de cap mort en aquestes circumstàncies. La imatge d'esclafar el cap als ocells o tòrcer els coll als animals quan els caces, és una cosa que em va impressionar quan m'ho contaren. I tot això, i altres coses, potser en un moment o altre es converteixi en matèria literària, apareguin dins la novel·la com a pinzellades. És lògic que sigui així. Per exemple record la història d'una egua morta en un portal de ferro, enganxada, una cosa que vaig saber que havia passat en una possessió per devers Inca. Quan intentava botar la porta quedà clavada. Idò això mateix, a la novel·la és transformada en la mort brutal de

En Joan amb el poeta Damià Huguet , el periodista Sebastià Verd i les seves dones

l'animal al qual li fermen palla encesa a la cua i té aquesta mort horrible. Es tracta, com he dit, de cercar elements que puguin fer atractiva, arrodonir la narració que contes. I fiques mà a tot: records, escenes contades, imatges, etc. Lligues coses diverses i procures que tenguin sentit i coherència narrativa. Així, a més d'una part real, hi ha capítols que són simples comentaris de poemes. Per exemple hi ha un poema de Baudelaire, que he de dir que a mi m'escarrufava, on es compara la relació del mateix poeta amb una prostituta, i la d'uns cucs i el cadàver que devoren. Això em serveix per parlar del protagonista de la novel·la que va a un prostíbul i en surt vomitant i tenint aquesta mateixa sensació de misèria moral que se'n deriva de la lectura del poema. Què té més importància en aquest capítol: l'anècdota sabuda i aprofitada d'un prostíbul enmig del Pla de Mallorca o l'analogia poètica?

—N'estàs content del resultat final?

—És gratificant arribar a treure l'obra i veure que qualcú t'ho comenta i diu que li ha interessat. La primera satisfacció és amb tu mateix. Ho volia fer i ho he fet. N'hi haurà més? No ho sé. Ara tenc altres coses entre mans, de caràcter professional, que no puc deixar de banda. Crec que sí que hi tornaré a la creació literària, però.

—Joan, no fa massa que has estat nomenat membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans, la màxima autoritat acadèmica de la nostra llengua i cultura; explica'ns una mica com ha anat i què significa aquest nomenament.

—M'ho han explicat un poc per damunt. Les seccions que constitueixen l'Institut, com la filològica, la històrico-arqueològica, etc., quan tenen una baixa, que per norma general es produeix quan s'arriba als setanta anys, que passen a ser membres emèrits, o per la mort del membre corresponent, la cobreixen amb membres nous. En aquestes seccions hi ha membres numeraris que són els qui constitueixen el nucli de la secció i membres corresponents. Es proposen candidats, de tota l'àrea cultural catalana i es voten els nous membres, nomenaments que després són aprovats en el plenari de l'Institut. La meva relació amb membres d'aquesta secció històrico-arqueològica, supòs que va ser important perquè sortís el meu nom. Aquesta secció té moltes matèries d'estudi: història, arqueologia, art, història de l'art, història literària, etc. En total aquesta secció té uns seixanta membres. No puc negar que per a mi ha estat una satisfacció immensa i que n'estic molt content d'aquest reconeixement acadèmic, de la màxima autoritat acadèmica del país.

—Es fa algun cerimonial especial en el nomenament dels nous membres?

—T'envien el nomenament i lògicament l'has d'acceptar. Després t'obligues fer una mena de lliçó inaugural d'acceptació del nou càrrec sobre un tema de la teva especialitat. Crec que el faré sobre el poeta Joan Alcover que és un tema que m'interessa especialment.

—I les reunions?

—Se'n sol fer una cada mes. Si pots hi assisteixes, i si no pots, no passa res. S'hi debaten tots els temes propis de la secció i s'organitzen simpòsiums, congressos o es fan pronunciaments sobre temes diversos que afecten la secció.

—A més de la teva faceta d'erudit i estudiós de la nostra cultura literària, sempre has estat una persona molt vinculada a l'esport, primer al bàsquet i després al ciclisme. Com ha anat això?

—És una cosa que de fet m'hi he trobat. Allò que et trobes al davant ho agafes sense plantejar-te res especial. Davant ca nostra hi havia la pista de bàsquet i senzillament m'hi vaig enganxar com la majoria de nins del Molinar. Com que el Molinar va ser el primer club que va posar en funcionament això del mini-bàsquet, jo, amb deu anys, ja hi vaig entrar i vaig continuar fent esport fins que em vaig retirar als quarantados anys. Com a federat vaig jugar molts d'anys. Si avui la gent va tres dies per setmana al gimnàs, jo anava tres dies per

setmana a jugar a bàsquet. Record que al Molinar vaig coincidir amb el periodista Matias Vallès i el seu germà Mateo. Com a contrincants bons record el crític de teatre, en Pérez de Mendiola, que jugava amb el Palma, en Jordi Lalucat, ara professor de la UIB, que aleshores jugava amb un equip de Barcelona a la mateixa divisió que nosaltres i altres amb qui m'he anat trobant posteriorment.

—I del bàsquet a la bicicleta?

—Com que el bàsquet castiga molt les articulacions, ho vaig deixar. Com que veia que m'engreixava molt, vaig tornar a fer exercici de manera més o manco continuada, sobretot anava a córrer, fins que un dia en una superfície comercial, vaig veure una oferta d'una bicicleta de corredor i la vaig comprar. Era molt barata. Record que era un quinze d'agost i vaig intentar venir de Palma a Maria amb aquesta bicicleta baratera i vestit de qualsevol manera. A la costa de la llimonera, que els ciclistes de Maria coneixen bé, ja no vaig poder pus i afortunadament la meva dona que venia darrere em recollí i vaig arribar a port. Vaig veure que m'agradava i que em permetia seguir fent esport i m'hi vaig enganxar.

—Sabem que enguany has de fer el pregó de les festes de Maria i que no és la primera vegada; de què parlaràs?

—Teniu raó en vaig fer un, ja fa molts d'anys. Record que el batle d'aleshores era en Magí, però no sé ni de què vaig parlar ni per on para aquest escrit. En Toni Mulet, el batle actual, m'ho va demanar, precisament anant tots dos en bicicleta un diumenge matí. Vaig trobar que no m'hi podia negar i li vaig dir que sí.

—Què significa el poble de Maria per tu?

—En el pregó ho intent dir i explicar un poc aquesta sensació. Som com som, gràcies o per culpa, dels nostres predecessors, dels nostres antecedents. I tots aquests antecedents són de Maria. I això no ho puc ni ho vull oblidar. Això em dóna aquesta relació tan estreta amb el meu poble. D'aquí en surt, n'estic segur, el meu lligam amb una llengua, amb una cultura, amb una manera determinada de veure el món. Una visió basada en la feina, en el fet d'aprofitar les circumstàncies. Els meus antecedents familiars són molt humils, tant per part de ma mare com del meu pare. La primera urgència, que era la de sobreviure, marca un caràcter especial, no ho puc negar.

—Com el veus el poble, actualment?

— Això és el que em costa més. Donar una opinió que tengui alguna autoritat no ho puc fer, perquè crec que no en tenen gens ni mica, d'autoritat. De sempre he estat més aviat una persona solitària. Si et dediques a la investigació no tens massa temps per fer altres coses. Ni a Palma, ni a Maria, ni a enlloc no som una persona que passi moltes hores per enmig, al cafè. Vaig a fer coses concretes. Si vénc a Maria vaig amb el Club Ciclista, si som a Palma estic amb les meves coses, amb els meus amics. De fet, faig allò que m'agrada, feina relacionada amb la literatura: feina d'investigació, de crítica literària i ara de creació.

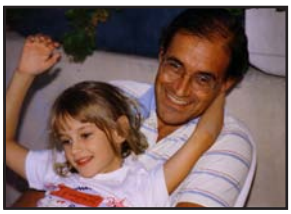

Amb la seva filla petita

Amb la seva família fa uns anys al zoo de Barcelona

És cert que m'agradaria que Maria conservàs la consciència de poble, amb tot el que això implica, que no perdés la seva identitat, que crec que pot conservar. Això ho intent dir en el pregó. Intent dir que la integració encara és possible que es faci en la llengua pròpia del poble, que les festes tenguin una certa fesomia que les facin properes, etc. El perill de la modernitat entesa com a despersonalització és evident. No hauria de servir perquè desapareguin els nostres trets identitaris. Això és el que jo voldria del meu poble. Que no perdés els trets que l'identifiquen.

—Deus saber que el nostre poble és, pel nombre d'habitants, la població que ha donat més gent vinculada a l'ensenyament de la llengua i la cultura catalana; què et diu això?

—És cert que això, curiosament, no es tradueix en cap classe de dinamisme cultural especial. Amb els anys ha anat canviant molt. Quan jo estudiava o quan ja havíem acabat, les persones vinculades als estudis filològics anàvem cobrint, amb grans dosis de voluntarisme militant totes unes expectatives que la realitat no cobria. Record campanyes d'alfabetització de mallorquí a l'estiu, anant pels pobles, amb l'aixopluc de l'OCB. Aquests estudiants, formats la majoria a Barcelona, dúiem una militància cultural en molts fronts. Quan acabàrem dúiem ben endins la idea de la promoció de la nostra llengua i cultura, de l'activisme cultural. Dels anys que fa que som a la facultat, he notat que mentre els alumnes dels anys vuitanta eren molt compromesos, amb molta activitat relacionada amb la defensa i promoció de la llengua, amb interessos ideològics i polítics que també s'hi relacionaven, a poc a poc aquesta tipologia d'estudiant s'ha perdut; ha perdut aquest caire reivindicatiu i lluitador, per passar a una classe de llicenciats que únicament aspiren a la funcionarització. Acaben la carrera, treuen unes oposicions i els perds de vista. Desapareixen del mapa. I la nostra societat és evident que encara els necessita, i molt. Això que dic a nivell general ha passat també amb els estudiants del nostre poble. I és una llàstima.

La conversa continua. Els assistents a la vetlada estiuenca comenten coses, relacionades o no amb tot el que ha sortit fins ara a la xerradeta. I en Joan, precisa, explica o s'explica. L'home discret ha parlat. I ha parlat d'ell que és una de les coses més difícils.

Miquel Morey i Joan Gelabert

BULLIT DE NOTÍCIES

SOPAR SOLIDARI A CAS PADRÍ TONI

La nostra veïnada, Margalida Barceló, organitzà el primer divendres d'agost un sopar al Restaurant de Ca's Padrí Toni per recollir fons per a un projecte que es fa al Perú. A través d'una associació que duu per nom ***Asociación de mujeres artesanas de medio mundo***, es treballa en projectes per ajudar les dones que treballen el jonc a les zones humides de la costa

central del país andí. Una gentada (més de vuitanta persones) acudí a la convocatòria i escoltà les explicacions de na Margalida, sobre el que significava el projecte per aquestes dones i la possibilitat de trobar recursos per millorar les seves condicions de vida. Na Margalida està molt implicada en aquest projecte i es passa bona part de l'any allà treballant directament en el projecte.

LES FIRES DEL MES D'AGOST

Dues varen ser les fires temàtiques que aquest passat mes d'agost es feren a Maria. La primera tengué lloc divendres dia 8 i estigué dedicada a mostrar oficis tradicionals de la pagesia, com l'elaboració d'embotits, o una mostra de cuina mallorquina i va tenir la col·laboració de l'Associació d'Empreses de Maria, mentre que la segona es va celebrar divendres dia 22, dedicada a mostrar productes del Pla: cereals,

fruits secs, tomàtiques de ramellet, vi, etc. En aquesta darrera es va fer una mostra de vins que es comercialitzen i que són fets a partir de vinyes ubicades en el nostre terme així com una altra mostra de vins casolans que un bon grapat de veïnats elaboren per a consum propi.

INAUGURACIÓ DE LES NOVES INSTAL·LACIONS DEL PARC INFANTIL A LA PLAÇA DEL MERCAT

El passat diumenge dia 10 d'agost la Plaça del Mercat fou una festa per inaugurar les noves instal·lacions del parc infantil. Un castell inflable que fou col·locat sobre la pista de bàsquet, una altra instal·lació amb pilotes, i una carpa on als nins se'ls pintava la cara permeteren passar un capvespre agradable. La inauguració comptà amb el suport del Consell de Mallorca. Només un però. Els jovenets i jovenetes que se'n cuidaven d'aquestes atraccions inflables, al manco les dues que se'n cuidaven del castell, no amollaven ni una sola paraula en mallorquí. Si el Consell de Mallorca és segurament l'organisme públic capdavanter en la normalització lingüística, no hi sobraria gens que aquestes coses es cuidassin més i que s'encarregassin que les empreses concessionàries d'oferir aquests serveis garantissin que els seus encarregats i monitors usassin la llengua pròpia del país sempre i en tot lloc.

QUEIXES PER LA MANCA DE VIGILÀNCIA DEL PARC INFANTIL

Relacionat també amb les noves instal·lacions del parc infantil, algunes mares i algun pare ens han fet saber el seu malestar davant el fet que un bon grapat de jovenets amb més d'un pèl a les cames es dediquen a envair l'espai destinat als jocs infantils, que hi juguen amb pilotes i que quan hi van amb les seves criatures no hi ha manera de fer-los fora. Fins i tot s'ha produït més d'una topada amb paraules gruixudes per les dues parts. Ens consta que s'han queixat a l'Ajuntament però no hi ha constància que s'hagin pres mesures per evitar-ho.

QUÈ PASSARÀ ENGUANY AMB LA GUARDERIA?

Ja fa un bon grapat d'anys que funciona. Ocupa un espai del recinte escolar, però el seu funcionament s'assembla més a una guarderia privada (els seus horaris no encaixen amb els

BULLIT DE NOTÍCIES

horaris laborals dels pares) i no ha acabat de solucionar un tema que a hores d'ara passa pel fet que molts de pares se n'han d'anar a cercar la vida fora poble. Ara, a més, pareix que la seva coordinadora i amb la titulació adequada per dirigir la guarderia, ho deixa. Quan ens informaren de la situació encara no s'havia trobat una solució que pogués garantir que el proper mes de setembre la guarderia pogués oferir, almanco, els mateixos serveis que fins ara.

EL PUB *ES FIXO* CELEBRA EL SEU TERCER ANIVERSARI

El penúltim cap de setmana d'agost, el pub Es Fixo celebrà el seu tercer aniversari d'una manera ben especial. Primer amb un dinar a Cas Padrí Toni, on s'hi trobaren més d'una cinquantena de clients assidus, el capvespre va ser una vedellada allò que reuní una bona gernació al darrere del pub i on els més agosarats demostraren les seves habilitats davant de l'animal, mentre que a la nit una festa "safariclub" a l'aire lliure acabà la celebració fins ben entrada la matinada.

LA SEGONA EDAT ORGANITZA UNA FESTA CUBANA A LA PLAÇA DES POU

L'Associació de la Segona Edat de Maria organitzà el passat dissabte dia 23 una festa cubana a la plaça. Amb la consigna que tothom havia d'anar vestit de blanc, amb el suport musical d'un conjunt d'origen cubà, i amb l'afegit d'un envelat on se servien "mojitos" i "mariquitas" (una mena de bossetes amb plàtans fregits) la plaça presentà un aspecte ben festiu. A l'hora de ballar, però, els de la "tercera edat" encara es mostraren més actius, ja que no va ser fins al final que els més joves s'animaren a sortir enmig; va ser quan un "morenasso" sortí enmig i començà a guiar els passos musicals.

LES NINES SAHARAUIS UN ALTRE ESTIU ENTRE NOSALTRES

Des de fa un grapat d'anys, unes quantes famílies de Maria acullen nins i nines saharauis per passar l'estiu entre nosaltres. Enguany no ha estat una excepció i quatre criatures han gaudit de les atencions de les seves famílies marieres d'acollida. A la fotografia les podeu veure totes quatre, rialleres

i més contentes que un gínjol a la Plaça d'Espanya de Ciutat. Els seus noms: Anni, Hadda, Sagia i Mali. No dubtam gens ni mica que el record que se'n duran de l'estada a Mallorca serà inoblidable i un bàlsam per a unes criatures que viuen una situació difícil en el seu país.

ACTUACIONS DELS BOMBERS DE MALLORCA A MARIA

Hem rebut una publicació del Consell de Mallorca, on es detallen les actuacions que els bombers dugueren a terme al llarg dels anys 2006 i 2007. Com a cosa curiosa ens hem fixat en les actuacions que dugueren a terme al nostre poble i ens hem trobat amb la sorpresa que venguéren fins a trenta vegades al llarg d'aquests dos anys.

D'aquestes trenta actuacions, denou foren per apagar incendis, set dels quals urbans; cinc actuacions foren salvaments, alguns d'ells per accidents de trànsit i sis altres actuacions apareixen catalogades com a diverses, entre elles inundacions, treure arbres caiguts, etc.

LA POLICIA LOCAL I L'ÚS DE LA NOSTRA LLENGUA

Si una cosa s'ha de destacar al llarg d'aquests trenta darrers anys de política municipal ha estat la introducció progressiva de la nostra llengua catalana en l'ús quotidià, tant a nivell intern com en la comunicació de l'Ajuntament i els veïnats del poble. I la policia municipal, que forma part de l'administració local no n'és un ens a part, sinó que la seva política comunicativa amb els ciutadans s'ha de regir pels mateixos patrons. Per això ens ha sorprès veure aquest paper enganxat en un vidre d'un vehicle estacionat de manera incorrecta sobre la voravia, al lloc destinat als vianants. No cal amagar la nostra llengua d'aquesta manera, sinó que s'ha d'usar sempre i en totes les ocasions. Fins i tot per avisar de coses mal fetes.

DEMOGRAFIA

ENS HAN DEIXAT:

Juan Pedro Ranchal Caballero, morí el passat mes d'agost a l´edat de 77 anys. Vivia al carrer Villalonga, número 28.

Bernat Carbonell Vanrell va morir el passat dia 25 d'agost a l'edat de 72 anys. Vivia al carrer Nou, número 28.

Que descansin en pau

BENVINGUTS:

Tomeu Gelabert Payeras va néixer el dia 9 d'agost. Els seus pares són Tomeu Gelabert Ferragut i Maria Payeras Ferriol.

Enhorabona als pares i demés família

Festa cubana a Sa Plaça

TELÈFONS D'INTERÈS:

AJUNTAMENT	971525002
(Fax)	971525194
Policia Local	971100112
BIBLIOTECA	971525688
UNITAT SANITÀRIA	971525463
(cita prèvia)	902079079
APOTECARIA	971525020
OFICINA DE CORREUS	971858061
ESCOLA DE DALT (telèfon i fax)	971525083
ESCOLA DE BAIX	971525252
LOCAL TERCERA EDAT	971525564
POLIESPORTIU MUNICIPAL	971525457
PARRÒQUIA	971525033
GESA: AVARIES	902534902
SOREA, Servei d"aigua	971644004
Avaries	971644006
EMERGÈNCIES	112
BOMBERS	085
HOSPITAL MANACOR Informació	971847000
Urgències	971847060
Cita Prèvia	971847100
HOSPITAL D'INCA	971888500
AMBULATORI D'INCA	971502850
URGÈNCIES A TOTA L'ILLA	061
SON DURETA (Centraleta)	971175000
AMBULÀNCIES S.S. (Inca)	971502850
AMBULÀNCIES	971200362
RECAPTACIÓ TRIBUTS CAIB (Inca)	971505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA (Inca)	971505150
MANCOMUNITAT DES PLA	971830441

PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU:
Polígon de Sineu 971520203

HORARIS:

AJUNTAMENT:
de 9 a 14 hores.

APOTECARIA:
Matí: 9 a 13 hores.
Horabaixa: 16.30 a 20.30 hores.

UNITAT SANITÀRIA:
de 9 a 15 hores.

BIBLIOTECA:
Dilluns, dimarts, dijous i divendres: de 17 a 20 h.
Dissabtes: de 9 a 12 hores.

PARC VERD:
DILLUNS, de 9 a 13 hores.
DIMARTS I DIJOUS, de 16 a 20 hores.
DIMECRES I DIVENDRES, de 10 a 14 hores.
DIUMENGE, de 10 a 13 hores.

LÍNIA MARIA-HOSPITAL-MANACOR:
(De dilluns a divendres)
Sortides Maria: 7.55, 10.30 i 14.45 hores
Sortides Manacor: 11, 13.40 i 18,05 hores

El temps

MES DE JULIOL

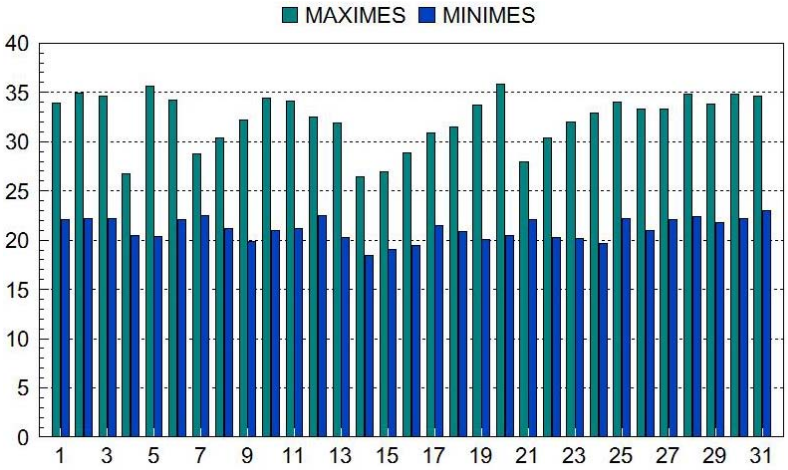

PLUVIOMETRIA
Dia ..

TOTAL: 0 LITRES

Temperatura Màxima
35,9º C (Dia 20)
Temperatura Mínima
18,5º C (Dia 14)
Temperatura Mitjana
26,7º C
Mitjana Màximes
32,3º C
Mitjana Mínimes
21,1º C

POEMES I GLOSES

S'aviram no té menjar
S'han acabat ses griances
Abans de fer ses matances
Hauríem de "cosetxar"

Sa seva presència m'agrada
Perquè té tractament de senyor
Jo li dic senyor rector
Que hagués quedat millor
Si en lloc d'escriure una cançó
Hagués deixat una copa pagada.

Vós malparlau del rector
I això ho és cosa d'al·lots
M'han dit que teniu es xots
Que passegen sa magror.
Ara per celebrar-ho
No duran carn ni cuixots.
Contau amb sos endiots
Des corral d'un servidor.

L'amo en Magí i es Capellà
Agost de 1988

"la Caixa"
OFICINA DE MARIA DE LA SALUT

BUS-TREN, DE DILLUNS A DIVENDRES

Maria -Sineu-Inca - Palma				Palma- Inca -- Sineu-Maria			
06:25	**06:40**	**06:54**	**07:28**	**06:09**	**06:44**	**06:57**	**07:25**
07:25	**07:40**	**07:54**	**08:28**	**07:09**	**07:44**	**07:57**	**08:25**
08:25	**08:40**	**08:54**	**09:28**	**08:09**	**08:44**	**08:57**	**09:25**
09:25	**09:40**	**09:54**	**10:28**	09:09	09:44	09:57	
10:40	10:54	11:28		10:09	10:44	10:57	
11:40	11:54	12:28		11:09	11:44	11:57	
12:40	12:54	13:28		**12:09**	**12:44**	**12:57**	**13:25**
13:25	**13:40**	**13:54**	**14:28**	**13:09**	**13:44**	**13:57**	**14:25**
14:25	**14:40**	**14:54**	**15:28**	**14:09**	**14:44**	**14:57**	**15:25**
15:25	**15:40**	**15:54**	**16:28**	**15:09**	**15:44**	**15:57**	**16:25**
16:25	**16:40**	**16:54**	**17:28**	16:09	16:44	16:57	
17:40	17:54	18:28		17:09	17:44	17:57	
18:40	18:54	19:28		**18:09**	**18:44**	**18:57**	**19:25**
19:25	**19:40**	**19:54**	**20:28**	**19:09**	**19:44**	**19:57**	**20:25**
20:25	**20:40**	**20:54**	**21:28**	**20:09**	**20:44**	**20:57**	**21:15**
21:40	21:54	22:28		21:09	21:44	21:57	
22:40	22:54	22:28		22:09	22:44	22:57	

BUS-TREN, DISSABTES, DIUMENGES I FESTIUS

Maria-Sineu-	Inca-	Palma		Palma-	Inca-	Sineu-Maria	
06:40	06:54	07:33		06:04	06:44	06:57	
07:40	07:54	08:33		07:04	07:44	07:57	
08:25	**08:40**	**08:54**	**09:33**	**08:04**	**08:44**	**08:57**	**09:25**
09:25	**09:40**	**09:54**	**10:33**	**09:04**	**09:44**	**09:57**	**10:15**
10:40	10:54	11:33		10:04	10:44	10:57	
11:40	11:54	12:33		11:04	11:44	11:57	
12:40	12:54	13:33		12:04	12:44	12:57	
13:40	13:54	14:33		13:04	13:44	13:57	
14:40	14:54	15:33		14:04	14:44	14:57	
15:15	**15:40**	**15:54**	**16:33**	**15:04**	**15:44**	**15:57**	**16:15**
16:40	16:54	17:33		16:04	16:44	16:57	
17:40	17:54	18:33		17:04	17:44	17:57	
18:15	**18:40**	**18:54**	**19:33**	**18:04**	**18:44**	**18:57**	**19:15**
19:40	19:54	20:33		19:04	19:44	19:57	
20:40	20:54	21:33		20:04	20:44	20:57	
21:40	21:54	22:33		21:04	21.44	21:57	
22:40	22:54	23:33		22:04	22:44	22:57	

LÍNIA IB-14 CAN PICAFORT-MARIA-PALMA:

Can Pic-Sta Marg-	Maria-	Palma		Plama-Maria-	Sta Marg-	Can Pic	
07:15	07:30	08:35		09:00	10:05	10:15	10:30
10:45	11:00	11:10	12:15	13:15	14:20	14:30	
14:50	15:00	16:05		16:30	17:35	17:45	17:55
18:00	18:20	18:30	19:35	19:45	20:50	21:00	21:15
Dissabtes, diumenges i festius:							
07:15	07:30	08:35		09:00	10:05	10:15	10:30
14:30	14:50	15:00	16:05	19:45	20:50	21:00	21:15

FENT CARRERANY FA VINT ANYS

Publicàvem el programa de les festes de la Mare de Déu de l'any 1988. El pregó de les festes l'havia de llegir Jaume Santandreu.

Continuàvem amb Sa Xerradeta feta a l'amo en Joan Colombram, glosador.

El cor parroquial havia fet una excursió a Sa Calobra i per això en publicàvem un reportatge fotogràfic.

Sants articles i diminutius, era el tema que tractava Joan Gelabert a "La Columna de la Llengua".

Jaume Ferriol ens acostava al coneixement de les aus de S'Albufera de Mallorca..

El dia 8 del 8 del 88 es jubilà el municipal Pere "Boiret".

Al Bullit donàvem a conèixer la posada en marxa de la coral de Maria, dirigida per Pere Mas Negre.

També contàvem que l'arrambador de la plaça de Dalt havia estat substituït per un arrambador de ferro perquè duràs més, cosa que s'ha aconseguit pel que s'ha pogut comprovar.

En les pàgines centrals hi encartàrem una foto de la Mare de Déu que es podia treure de la revista i penjar-lo com un mural o quadre.

Ens havien deixat Bartomeu Gelabert Rosselló i Jaume Bergas Ferriol.

Com sempre en aquella època, el correu obert era molt actiu i hi dedicàvem tres pàgines de la revista.

En l'apartat de Casa de la Vila es donava informació de dues comissions de govern, de dues

places de netejadores, d'una plaça d'auxiliar administratiu i del guanyador del concurs de portades del programa de festes que fou Nadal Josep Ferriol Negre.

Enric Pozo ens relatava a Carrerany Esportiu, els deu anys del Club d'Escacs i Tomeu Arbona dels nou anys del club ciclista.

Jaume Mestre agafà la presidència de l'Associació davant la dimissió de Gabriel Bergas.

En l'apartat de les excursions de l'associació explicàvem que s'havia suspès l'anada a Cabrera a causa del mal temps i que s'havia fet la jornada a Es Trenc

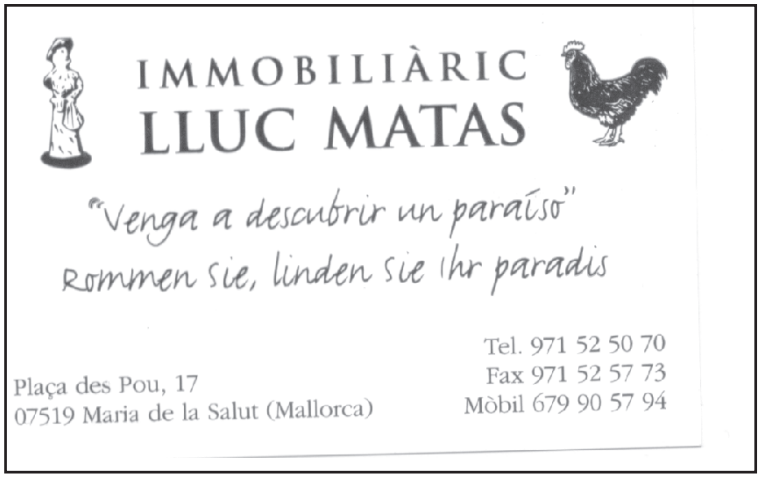

Torrent de Pareis

Enguany tornàrem ser una bona tongada els assistents a la tradicional excursió al Torrent de Pareis que Fent Carrerany organitza cada mes d'agost. Vint-i-cinc valents i valentes que s'aixecaren prestet per a les sis del matí agafar l'autocar fins al Restaurant d'Escorca des d'on es parteix. L'anècdota la posà un dels assistents, a qui se li aferraren els llençols, i que quan els excursionistes ja berenàvem tan tranquils a l'Entreforc, va fer la seva aparició per continuar amb la resta de l'expedició fins al final. La caminada va anar ben llatina i tothom, uns més prest i altres un poc més tard, arribà fins a sa Calobra, on una bona remullada refresca de la calor que un duu al damunt. La llàstima va ser que enguany els grumers feren la seva aparició i l'entrada a la mar va ser qüestió de vist i no vist per evitar les picades d'aquests animals tan molestos.

Fins l'any que ve!

Baixada des d'Escorca cap a l'Entreforc

Berenada a l'Entreforc

Cap a Sa Calobra

I per acabar, una bona paella per tornar a començar.

UN INVENT EXTRAORDINARI

Mirau que se n'han inventades moltes de coses, però segons un home treballador de Maria, el millor invent que s'havia fet, per a aquelles persones que s'havien de desplaçar per anar a guanyar-se les garroves era la bicicleta.

Avui, la bicicleta, és un objecte d'oci o esport, fins i tot de luxe, està moltes de vegades arraconada i tal vegada plena de pols, i, perquè no, amb les gomes desinflades esperant que qualcú se'n recordi que existeix.

Moltíssima de gent dins el segle passat l'emprava per anar a fer feina. L'empraven els joves per anar de festa i els qui festejaven a poble extern.

Record una vegada que jo i quatre més anàrem fins a Sóller per veure les al·lotes que hi eren a aplegar olives. El Coll de Sóller tant d'anada com de tornada el pujàrem a peu.

Quan fèiem el servei militar hi anàvem amb bicicleta. A la Porta de Sant Antoni de Palma, just devora on arranca el carrer del Socors hi havia un local molt gran destinat a la custòdia de bicicletes, deixar-la un dia costava una pesseta i tota la setmana tres pessetes. Aquell local sempre estava estibat.

Record, i crec que altres recordaran, que la temporada de treure patates o segar amb la falç, de Maria sortien una bona remesa d'homes, cada un amb la seva bicicleta cap a sa Pobla, senalleta penja al manillar i galivans i falç damunt el *portabultos*, i l'horabaixa, posta de sol, després d'una jornada intensa i feixuga, altra volta bicicleta i cap a Maria.

La bicicleta era una màquina que gastava poc, se gastaven les gomes i els solets dels frens i poca cosa més, ben cuidada podia durar molts d'anys, jo li tenia un nom i crec que ben encertat: Joc de Peu.

Avui, al temps que correm, si la gent la tornava a utilitzar per distàncies que no fossin molt llargues, per exemple una vintena de quilòmetres, per anar a Sineu o Santa Margalida, sempre que el temps ho permeti, en bicicleta pots passar per davant la benzinera de llis.

Un exemple que jo puc posar, vaig anar 5 anys seguits a fer feina a Santa Margalida, de fet n'hi vaig anar 9, però faré referència als 5 que vaig fer de camioner a la fàbrica de rajoles "Mosaicos Moyver", de la família Monjo Oliver. En aquesta empresa vaig començar guanyant 750 pts. cada setmana, al cap de 5 anys en guanyava 2.200 pts. per setmana i la despesa del manteniment de la bicicleta al llarg dels 5 anys fou de 450 pts., per canviar-li les cobertes i les càmeres d'aire, això semblarà una exageració, però és la realitat.

Des que vaig deixar de fer feina en aquesta casa fins que vaig comprar el primer cotxe, per cert usat, havien passat més de 20 anys. Hagués pogut comprar-lo abans, i per descomptat nou, però no el necessitava i ho depassava. Jo sabia una cosa, que no tenia cap renda a pagar i si comprava un cotxe ja en tendria una.

Un temps deien: qui vol maldecaps que se compri un ase i avui podem dir: si vols un *gasto* comprau un cotxe. Si s'ha de menester, enhorabona, però si és perquè està de moda, estau-li alerta i controlau, que és molt important.

Ara, segons diuen, atravessam una crisi, i segons qui ho diu, molta de culpa la té el govern i a més hi afegeixen que no hi fa res per sortir-ne. En tot això jo hi veig un despropòsit intencionat: desgastar el govern, perquè interessa de cara a properes eleccions. Els governs, siguin del color que siguin, crec que molt poca cosa han pogut fer per evitar la situació actual, basta veure com se troben els altres països europeus, quasi tots calcen del mateix peu.

Segons la meva opinió, això començà fa bastants anys, record bé quan a través dels mitjans de comunicació, tele, ràdio o premsa, ens bombardejaven amb anuncis com: "*compre usted sin dinero! Páguelo cuando quiera! O no empiece a pagar hasta...*" mentida punyetera, perquè com més facilitat sembla que ens donin, molt més ens costa i poder comprar sense doblers ni ho penseu, és una trampa.

Però es tractava de crear la societat de consum perquè la gent pobra, treballadors en general, tenien el costum d'estalviar, dobleret que entrava, dobleret que anava directament al fons del calaix, i, només sortia per necessitat. D'aquesta manera es feien cases o se comprava un tros de terra i poc a poc s'augmentava el patrimoni. Es deia fent referència a fer obra: *s'obra se fa del que sobra*. Tenia ben clar la gent pobra que no s'havien d'allargar més que el llençol, que després mostren els peus.

Tot això no convenia a les grans empreses multinacionals que veien la manera de fer doblers fent canviar els costums dels estalvis de la gent i fer-la passar al consumisme. La banca i entitats financeres no quedaren darrere i s'afegiren a la festa i a la vista està on s'ha arribat. També s'ha de dir que els governs hi ha tengut part en la repartidora de ganàncies a través dels imposts, ja siguin directes o indirectes, però s'ha de tenir en compte que el govern no és el que té el mànec de la paella.

Abans he fet referència a la despesa que és tenir un cotxe i és una despesa gran, però és assequible, d'altres, com la compra d'un habitatge, si bé és una despesa positiva que avui en dia dóna molts de maldecaps. Despeses negatives n'hi ha moltes, no n'enumeraré cap, però si els sabem controlar o suprimir en lo possible, tal vegada aquesta crisi no sia tan mala de suportar.

Sé que només amb l'ús de la bicicleta no arreglaríem gran cosa, però un poquet d'aquí i un poquet d'allà i fer les coses amb seny en sortiríem amb bon nom...

Maria de la Salut, 18 d'agost de 2008
Joan Ferriol Mascaró

MANIFEST EN DEFENSA DELS DRETS LINGÜÍSTICS DELS INDÍGENES MALLORQUINS

Que tots parlem la llengua que ens véngui de gust i com més idiomes puguem parlar millor, per poder-nos entendre amb tothom en un clima de pau i respecte, seria potser el desideratum de qualsevol personapacífica, però

- Davant l'onada salvatge de genocidi cultural que s'està produint sota l'envestida de la globalització conduïda pel poder de les corporacions empresarials neoconservadores, que amenaça l'existència cultural i també física de moltes comunitats indígenes del planeta.
- Davant l'agressió que han posat en circulació els impulsors de la campanya del «Manifiesto por la lengua común», com a concreció intel•lectual d'aquesta onada genocida en el seu aspecte lingüístic, d'atac directe als drets dels membres de les comunitats lingüístiques no castellanoparlants de l'estat espanyol.
- Davant l'atac contra els drets lingüístics dels indígenes mallorquins que l'esmentat «Manifiesto» representa.

Els firmants d'aquest manifest volem deixar clar que:

- Si es considera que els mallorquins són espanyols, l'afirmació que fa l'esmentat «Manifiesto» de que «el castellano es la lengua común de todos los españoles» és una mentida (som alguns els qui tenim parents vius que només conversen en mallorquí, molts els qui noméspparlàvem mallorquí fins ben avançada la infància fregant a l'adolescència, i moltíssims els qui hem conegut pares, o padrins, o repadrins que, en tota sa vida, no xerraren altra llengua més que la nostra); només des del punt de vista dels qui consideren que els indígenes mallorquins no són espanyols podria tal frase tenir un sentit vertader des del moment que els mallorquins no en formaríem part comuna.
- La llengua comuna dels indígenes mallorquins no és «el castellano», que entre noltros fa segles que és conegut com a «foraster», ans el català que parlam, que entre noltros fa segles també que és conegut com a «mallorquí».
- El fet de que la nostra llengua hagi estat perseguida i restringit el seu ús d'ençà del «Decreto de Nueva Planta» al segle XVIII, per imposar-nos-en una altra, no és cap vergonya ni causa per a considerar inferior la llengua pròpia dels mallorquins, ans és vergonya i demèrit dels seus perseguidors, doncs no existeixen

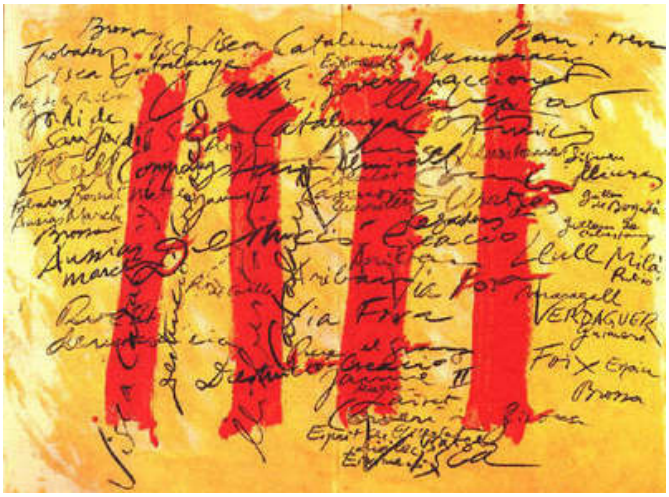

llengües inferiors i/o superiors sinó la imposició de voluntats polítiques que es concreten en voler el domini i la imposició d'una llengua sobre les altres fins a voler fer-les desaparèixer, voluntat política d'imposició de la què els signants del «Manifiesto» en són un clar exemple continuador.
- Si un ciutadà de Madrid té dret constitucional a exigir esser entès per qualsevol funcionari públic, i per qualsevol persona que treballi de cara el públic a qualsevol establiment, quan conversa en madrileny a Madrid i a Mallorca, per esser noltros ciutadans d'igual categoria que un ciutadà de Madrid hauríem de tenir el mateix dret constitucional a exigir esser entesos per qualsevol funcionari públic, i per les persones en les mateixes condicions, quan conversam en mallorquí a Madrid i a Mallorca. I si veim que l'ultranacionalisme lingüístico-castellà que impregna l'essència de l'estat espanyol i el pensament de bona part dels seus ciutadans no ens reconeixerà mai a Madrid els drets que ells exigeixen a Mallorca, tanmateix la nostra dignitat no ens permet de cap manera renunciar al reconeixement del dret d'exigir esser entesos per qualsevol funcionari públic i per qualsevol persona que treballi de cara al públic a qualsevol establiment, quan conversam en mallorquí, a Mallorca.

És per això que exigim que si hi ha i/o hi hagués qualque aspecte a la Constitució Espanyola que impedeix i/o impedís el ple reconeixement del nostre dret lingüístic, aquesta Constitució hauria de ser reformada per aconseguir que deixàs de ser atemptatòria contra els drets lingüístics dels indígenes mallorquins.

Associació «Mallorquins alçau es cap»

ON ÉS ES BUST DEL METGE MONJO?

Diumenge dia 20 de juliol de 1986, es va publicar al diari *Última Hora* un article que signat amb el meu nom, duia per títol "*Història del bust del Metge Monjo, que és part de la història del nostre poble*". Posteriorment aquest article també fou publicat a la Revista *Fent Carrerany*.

Aquest bust havia estat sol·licitat pel darrer ajuntament republicà de Maria de la Salut, per tal de retre homenatge a qui fou el mecenes de les escoles del nostre poble. Les intencions del consistori republicà eren de col·locar-lo just al costat de la cisterna de l'escola de dalt –que duu el seu nom, Antoni Lluc Monjo- damunt d'una columna o d'un peu.

El bust arribà a Maria un cop començada la Guerra Civil. L'escultor intentà cobrar les deu mil pessetes que valia la seva obra, però ningú es va voler fer càrrec de les despeses que li havia ocasionat el seu treball. Deixaren el bust damunt del coll de la cisterna de l'Ajuntament del carrer de Sant Miquel, avui local de la tercera edat. Un dia acabada una d'aquelles manifestacions patriòtiques que es feien pel poble, després que l'Exercit Nacional

havia conquerit alguna ciutat peninsular, un falangista que havia begut un poc més del compte, amb un acte de ràbia, li pegà una empenta i el bust caigué dins l'aigua i cap el fons de la cisterna. Allà dintre va romandre cinquanta anys, fins que amb les obres de rehabilitació de l'edifici per convertir-lo amb el que és avui en dia, el constructor Pere Mas Mas i els seus operaris el tragueren d'aquell lloc i el guardaren a casa del constructor.

Han passat vint-i-dos anys de la troballa i cap dels ajuntaments democràtics que han governat el poble durant aquest llarg període, ha cregut convenient restablir un deute que havia contret l'últim ajuntament democràtic que havia tingut el poble, abans de la Guerra fratricida o dels horrors.

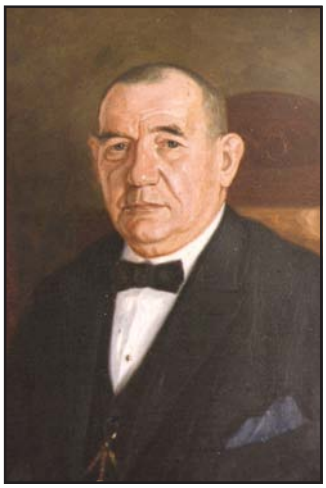

Al marge del que havia representat o estat el metge Monjo, com a metge, com a persona, la seva ideologia política, com a terratinent, fins i tot considerat a vegades com un cacic; no es pot oblidar mai que gràcies als doblers que ell va avançar, féu possible la construcció de dues escoles per un poble on els nins i les nines sempre havien anat d'un local a un altre. És sabut que el metge fou pressionat en més d'una ocasió per persones properes a ell. Però així hi tot, complí amb la seva paraula i pagà tots els rebuts que l'ajuntament republicà li presentava pel seu pagament.

Cal recordar, que al marge d'ell, no hi ha hagut ningú nascut al poble ni fora d'ell, que hagi deixat cap record ni hagi fet cap regal al poble, al llarg de tota la seva història.

Personalment em sent decebut dels nostres polítics locals, per no haver sabut estar a l'altura de les circumstàncies. Pens que aquest bust havia d'ésser restaurat i col·locat al lloc pel qual havia estat encomanat. No sé els motius pels quals això no s'ha fet, ni tampoc on es troba avui aquest bust. També em sent culpable jo, per la part que em correspon pel fet de saber-ho i no haver reivindicat fa temps, la restitució o una disculpa encara que tardana al doctor Antoni Lluc Monjo.

Aquest pensament m'ha vingut al cap, pensant que un cop estigui acabada la nova escola, de la qual l'única cosa que no m'agrada gens és la seva ubicació, no sé fins a quin punt el poble trobarà convenient, i estarà d'acord amb mi en la col·locació del bust al lloc que li pertoca. No sabem quin serà el futur d'aquest edifici ni quina utilitat se li donarà; però seguesc pensat que encara que sigui tard, estaria molt bé donar-li cabuda dins un lloc que em sembla molt just li correspon.

Palma de Mallorca, agost de 2008

Pere Sureda Ribas

JOAN BIBILONI

Era un divendres d'una càlida nit de darreria d'agost i hi havia fira a plaça a Maria, ens agraden els divendres i les fires i encara més, estimam Maria. A darrera hora vàrem decidir sortir a sopar, en lloc de quedar a ca nostra. La millor opció: Es celler de Cas Padrí Toni, menjar bo i com si fóssim a casa.

Baixàrem a la Plaça des Pou a voltar una mica, i a què no endevinau qui trobàrem entre els firaires?. Va ser una sorpresa tan dolça com una llepolia dins la boca aferrissosa d'un infant. Menut, amagat darrera unas ulleres negres, tot xalest guaitava en Joan Bibiloni, sense la seva guiterra. I com diu el ben estimat Ponç Pons: "Ell no ho sap, però el conec de fa molts anys" i nosaltres afegiríem: el coneixem des de sempre com des de sempre es coneixen aquells qui estimam, però ell, tan humil, "no ho sap".

Gaudírem d'una conversa d'aquelles que duren poc i recordes sempre. De ben segur que a en Joan no li sabrà greu que ho contem en veu alta. Enrevoltat de cd's seus i d'uns contes fantàstics, versions de les rondalles de Mossèn Alcover, ens contava i no sé ben bé el context en què ho contava, que sempre li havia agradat dutxar-se amb aigua freda (potser entre els esquitxos d'aquella aigua gelada, li venien al cap els acords que llavors tocaria amb la seva guiterra, això em ve al cap ara) i que mentre es dutxava amb aquella aigua tan freda feia aquells renous guturals que acostumam a fer quan sacsejam el cos més del que tenim acostumat a fer. I la seva fillona, crec recordar, que parlava anglès, li va dir: -Dad, are you ok? I ell ens deia, que sempre està bé que la teva filla d'un any et demani si estàs bé.

I aquesta petita conversa, que en aquell instant em va semblar enginyosa, ara m'arriba amb nostàlgia d'un instant en què la vida es va aturar per deixar-nos sentir, entre les veus de la gent, en Joan Bibiloni, llàstima que no hi fos també la seva guiterra!. M'agrada pensar que sí que hi era i que la tenia amagada, tot gelós, a qualque racó davall aquella taulada repleta de discs i de contes.

Vàrem demanar-li que ens dediqués el seu doble cd: "Balears" i ara, mentre sona, li escric aquest grapat de paraules: Toques que escarrufa!, com escarrufa la primera vegada que et besen … o la darrera. Les teves cançons esdevénen glops de vida dins la boca assedegada de gent que fa temps que camina. No aturis mai de tocar, perquè com diría, altra cop i sempre Ponç Pons, en sonar "ens fas ser més humans /i escoltar embadalits,/ fascinats, tot el teu/ univers musical/ que el vent du transparent/ més enllà dels confins/ de les costes del cor/ on escric, Joan amic, /Bibiloni, el teu nom/ empeltat de futur /sobre el mar de Ses Illes"

Només esperam que et sentissis com a casa teva a ca nostra i que te'n duguessis amb tu un bon record d'aquest poble nostro, poble on, no sé si ho sabràs, s'inventaren les matinades i el color daurat del blat i potser també l'aigua gelada amb la que a tu tant t'agrada dutxar-te.

Salut i no amolli's mai les cordes de la teva guiterra!

Sito i Xisca

Cadena 88

FERRETERIA GARAU

S´Abeurador, 10 Tl 971 52 34 75 07450-SANTA MARGALIDA
Isabel Garau, 27 Tl 971 85 06 37 07458-CA´N PICAFORT
Son Negre, 14 Tl 971 52 55 43 07519-MARIA DE LA SALUT

- Material Elèctric
- Pintures
- Servei de Mescles (10.000 colors al moment)
- Còpies de Claus
- Bricolatge
- Eines
- Jardinería i Fontaneria
- Regadiu
- Articles per a la Llar
- Vestuari i Seguretat Laboral

Agost. Qui dies passa...

Dilluns, 3: ***El peatge de la sostenibilitat.*** Crec que altres vegades ja he comentat que enguany, a la fi, he pogut fer un petit hort casolà, el qual, fins ara, m'ha donat més d'un maldecap però que m'ha proporcionat, també, alegries en forma d'un bon estoc de mongetes, de ravenets, de porros, de pebres, d'albergínies, de carabassons, de rúcula, i ara de tomàtiques de trempó. Des de fa una setmana, però, tenc un acompanyant inesperat. No en puc dir ben bé un ajudant, ja que no es pot dir que m'ajudi gaire, sinó que tot d'una que comparesc a l'hortet ell també hi compareix. Instal·lat sobre una morera o una ol·livera de cal veïnat, m'aguaita i s'acosta. És una mèl·lera. Aquest ocell, de plomatge negre brillant i bec groc quan és mascle i més negrós quan és femella, és un assidu de les nostres contrades. Deia, idò, que aquesta mèl·lera (l'anomenarem en femení, per no rompre la tradició, a pesar que el meu amic deu ser mascle, ja que el bec és més que groc, ataronjat) s'ha fet senyora de l'hortet. Amb els meu procediment de rec, pobre i rudimentari vaig emplenant els petits clots on hi ha els diferents productes d'hortalissa sembrats. L'animal, sense gens de por (supòs que això m'ho he d'agafar en positiu!) s'acosta fins a una distància prudencial i va a beure i a cercar *coses* als llocs enllotats que jo deix enrere. Avui, però, he observat que en una de les tomàtigueres, un exemplar de tomàtiga més que generós, que tot just acabava d'envestir un vermell que feia mirera, apareix picat.

Jo, innocent, i sempre disposat a trobar el cantó positiu de les coses, creia que la meva amiga es conformaria amb els cucs que podia trobar per terra. Fins i tot estava disposat a cantar-li aquella *Balada de la garsa i l'esmerla* del poeta Joan Timoneda que tan bé va saber musicar en Raimon, per fer-li saber les meves bones intencions i l'admiració per la seva bella figura i que no tenia cap intenció de posar-la dins el plat: *"...i, al seu costat, estava una esmerla, / amb un tal gest, les plomes i lo llustre, / que no és al món poeta tan il·lustre, /que pogués dir les llaors de tal perla..."*. Però ca! Es veu que l'animal no va de cançons i que a l'hora de triar, sap triar els millors exemplars del meu hort. I ara em ve el dubte. He de fer cas al meu esperit ecologista i he d'acceptar que la criatura sistemàticament vagi provant les millors tomàtigues, per tal de seguir gaudint de la seva presència, o m'he d'armar de raons i d'altres coses per tal de defensar la meva propietat?

Dilluns, 11: ***Un museu desaprofitat.*** Vaig a la Colònia de Sant Jordi a visitar uns parents que hi estiuegen. El capvespre, després de dinar i un cop feta la migdiada ens acostam a l'espai fa poc inaugurat, i que sorgí en l'època en què Jaume Matas, veí estiuenc proper a l'edifici, era ministre de Medi Ambient. Aquest espai museístic de la naturalesa vol ser una manera didàctica d'acostar-se al parc marítimo-terrestre de Cabrera. L'espai està ubicat a l'entrada de la Colònia, a prop de la mar i és, diguem-ne, singular per la seva forma. En un entorn de disseny de cartró-pedra de perfil disneynià, en sobresurt una mena de torre central, que supòs que deu ser el museu pròpiament dit. Anam amb criatures i cotxets. Ens acostam a l'entrada i allà molt amablement ens diuen que ens hem d'esperar per fer un grup complet que entrarà a les cinc en punt. I a les cinc tocades, entram. Quan ja enfilàvem les escales ens diuen que hem d'entrar per una mena de soterrani, ja que el que veurem és el fons marí de l'illa. Allò que havíem agafat com una sortida de vehicles d'un pàrquing és en realitat l'entrada. Baixam i arribam a una mena de recepció on dues jovenetes ens informen del que veurem. És d'agrair que ens han envestit en català, a pesar que hagin demanat si hi havia algú que no ho entenia. Ningú no ha obert boca, tot i que al meu costat hi ha unes quantes parelles amb criatures que segur que no s'han assabentat de res. Demana que a l'interior no es facin fotografies amb flaixos i que no es toquin els vidres dels diferents aquàriums que visitarem. Diuen que primer veurem una pel·lícula en tres dimensions i que tot seguit començarem amb el fons marí del parc, des de les profunditats més pregones fins a la superfície. Un cop vista la pel·lícula, amb els efectes típics d'aquest tipus d'imatges començam el nostre itinerari. En una mena d'espiral ascendent començam per veure l'aquari que conté els éssers més profunds dels entorns del litoral de l'illa, a una profunditat que ve marcada just al costat del vidre. Aquells turistes que a dalt semblaven no haver entès

res de res, efectivament comencen a fer-ne de les seves. Fan fotografies amb flaixos, toquen els vidres on deixen efectivament l'empremta de les mans i van a lloure sense cap control. Ningú no els diu res. L'admiració que experimentam per aquells ésser tan fantàstics (n'hi ha de formes curiosíssimes, de colors brillantíssims i realment atractius) es queda aquí, ja que no sabem que són en realitat. Tampoc sabem res d'ells. Tenen nom? Són comestibles? De què s'alimenten? Ara ens adonam que no tenim cap classe d'informació sobre allò que veim. A dalt, a la recepció, no ens han donat cap fullet informatiu, a baix, no hi ha indicacions de cap tipus, llevat de la profunditat a què ens trobam. És una llàstima. I seguim pujant, admirats pel que veim, però, sense cap possibilitat d'anar més enllà. En un moment determinat, un peix de mides considerables, fa la seva aparició. Té un cap curiós, com a deforme. Voldríem saber de què es tracta, però no tenim cap informador a l'abast per preguntar-ho. Al nostre costat apareix de cop una senyora gran, agafada del bracet d'una dona més jove, la qual comenta el nom i les característiques d'aquell exemplar a què ens referíem. Fins i tot s'atreveix amb una recepta culinària. Com a mínim ja hem après alguna cosa. A la fí, trobam una joveneta de la casa i li demanam el perquè d'aquesta manca d'informació si el que es vol és que la gent conegui les meravelles de la fauna i la flora del parc. Ens diu que a baix no hi pot haver punts de llum que donin més indicacions, ja que aquells animals necessiten una llum molt difusa tal i com tenen en el seu hàbitat natural, però que sí que s'hauria de donar algun fullet a dalt, però que no en tenen. I que li sap greu. Que hi farem! Un cop a dalt, a l'exterior, volem veure la part terrestre del museu, col·locada a l'interior d'aquella misteriosa torre cònica, però ens diuen que està tancada. A canvi ens diuen que podem pujar sobre l'edifici i que té unes vistes magnífiques. Pujam cap a dalt, per una passarel·la exterior, i ens fixam en tota mena de relleus i d'inscripcions que decoren la rodona façana lateral de la torre. No deixa de ser un pastitx sense ordre ni concert que parla de la Mediterrània i dels seus referents mitològics: culturals, naturals, geogràfics, religiosos, etc. La vista, a dalt, abraça l'illa de Cabrera i es Trenc i la seva albufera.

No sé què ha costat aquest museu, però sí que crec que està mal aprofitat. El didactisme, en teoria la justificació de la seva construcció, n'és absent i no deixa de ser un de tants projectes faraònics que es queden a mitges, sense acabar de trobar-ne el punt exacte que en justifiqui la inversió feta.

Dimarts, 19: ***Mi goso en un poso!*** Vos he de confessar que davant d'un cos ben fet la meva mirada s'hi perd. No hi puc fer més. Cadascú té les seves debilitats i a mi, aquesta, fa estona que em té guanyat. La bellesa, la perfecció del cos humà, pot arribar a nivells espectaculars i a l'estiu, és el millor moment per gaudir de visions que omplen els esperits més exigents. Som ja al capvespre, i com que el proper diumenge he d'anar a fer l'habitual excursió al Torrent de Pareis de cada estiu, he decidit que cada dia intentaré anar a fer una caminadeta d'una hora, una hora i mitja vorera de mar, per estar un poc entrenat. La caminada, a un ritme més que acceptable, es va fent sense problemes. De tant en tant, una entradeta a l'aigua, una remulladeta i per envant. De cop, la meva vista es fixa en dos cossos, un de femení i un altre de masculí, que vénen cap a mi, fent el mateix que faig jo. Si la perfecció existeix, aquella parella, s'hi deu acostar força. Els perfils són perfectes, el color de la pell, sense exagerar, té una morenor equilibrada. Fan mirera. A poc a poc ens anam acostant i així com ho feim veig que parlen entre ells.Un castellà "cheli", amb unes eles apicoalveolars exageradíssimes i una entonació especial, em van traient a poc a poc aquella fascinació que tant m'havia atret. Però els cossos segueixen sent admirables. Ens creuam i un cop passats no puc resistir a mirar enrere, per veure el panorama des de la part posterior. Ai, Déu! En aquell racó del cos, de l'esquena, on es fa la separació de la columna per encabir-hi les natges, un dibuix tatuat, de ben bé un pam de llargada, deixa veure dos bous d'aquells que els "*no nacionalistes*" espanyols acostumen a posar enmig de la seva bandera, per fer ostentació de testosterona racial i patriòtica. Tocat i enfonsat!

Diumenge, 24: ***El paisatge fascinant***. Com cada any, i ja en fan més de trenta-cinc que hi vaig anar per primera vegada, l'excursió al Torrent de Pareis marca un punt d'inflexió de l'estiu. Per molt que hi vagis, cada any descobreixes nous matisos, nous racons, que et fan tocar el cel amb el dit. Aquí sí que la naturalesa s'hi ha lluït de valent!

Joan Gelabert Mas

CICLOTURISME 2008

El grup de cicloturistes de Maria de la Salut, que des de ja fa un grapat d'anys, aprofitam els dies d'estiu per fer unes sortides un poc mès serioses que les dels diumenges, també enguany hem seguit amb aquestes. Després de l'anada al Puig Major, en Pedro Ferriol va fer un llistat de sortides, per als dissabtes, regorrent molts d'indrets de la nostra terra, així per exemple, anar al Far de Cala Rajada, d'uns 95 kms, Coll de Sóller, Sóller, Deià, Valldemossa, d'uns 65 kms, Monti-sion i el Puig de Sant Salvador, d'uns 90 qms, Pollença, Puig Tomir, Lluc, també d'uns 85 kms.

Com es pot veure, unes sortides molt interessants, amb espectaculars vistes panoràmiques.

A la fotografia que acompanya aquest escrit, podeu veure, els quatre que férem Sa Padrissa, és a dir – Sóller, Deià i Valldemossa – amb la forada al fons, Pedro Ferriol i Pep Ferriol, amb els nous maillots de Maria, Miquel Perelló i Joan Mas, amb els maillots del record d'haver pujat als Alps Italians, el Mortirolo, i el Gabia, entre d'altres.

Ens queda per fer, Formentor i pot ser Sa Calobra. Si no ni ha res de nou, acabarem amb la participació a la Volta Internacional a Menorca, per sisena vegada.

Com que en sortir la revista estarem amb les festes de la Mare de Déu, molts d'anys per tots.

Pep Ferriol Torelló.
Setembre 2008.

FOTOS ANTIGUES

Balneari 0, cap a l'any 1950

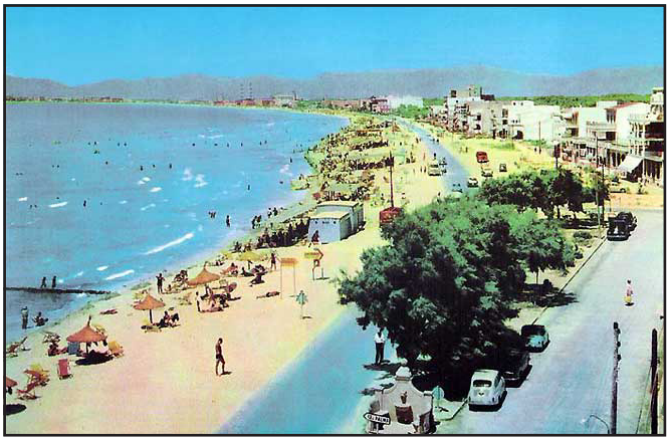

Vista de S'Arenal, cap a l'any 1960

Madò Eulàlia de Can Burguet

CAMPIONAT DE FUTBET 2008

Resultats:

Es Fixo - Alumini Biel Vanrell	3-8
Exc. Pedro Ferriol – Àfrica	4-1
Àfrica – Polipalanca	6-4
Unión Sudamérica – Es Fixo	2-4
Rústic des Pla – Dream Team	6-3
Alumini Biel Vanrell – Mundiesport	10-3
Elect. Nadal - Exc. Pedro Ferriol	0-5
Bar Es Triquet – Ses Torres 2mas	5-1
Unión Sudamérica - Bar Es Triquet	5-4
Ses Torres 2mas - Rústic des Pla	4-5
Mundi Esport – Polipalanca	2-4
Elect. Nadal - Dream Team	6-8
Dream Team - Es Fixo	1-2
Mundiesport - Bar Es Triquet	4-6
Rústic des Pla – Àfrica	7-0
Exc. P. Ferriol - Unión Sudamérica	6-1
Ses Torres 2mas - Elect. Nadal	6-2
Polipalanca - Alum. Biel Vanrell	3-6
Elect. Nadal - Unión Sudamérica	4-10
Bar Es Triquet - Es Fixo	6-8
Àfrica - Dream Team	3-8
Es Fixo - Exc. Pedro Ferriol	4-5
Alum. Biel Vanrell - Rústic des Pla	4-5
Elect. Nadal – Mundiesport	3-11
Bar Es Triquet – Polipalanca	6-2
Unión Sudamérica - Ses Torres 2mas	2-2
Àfrica - Ses Torres 2mas	1-5
Dream Team – Polipalanca	4-2
Ses Torres 2mas - Es Fixo	3-5
Mundiesport - Unión Sudamérica	4-5
Rústic des Pla - Bar Es Triquet	5-4
Polipalanca - Elect. Nadal	7-2
Àfrica - Alum. Biel Vanrell	1-2
Dream Team - Exc. Pedro Ferriol	4-5
Alum. Biel Vanrell - Exc. Pedro Ferriol	3-6
Rústic des Pla – Mundiesport	10-3
Unión Sudamérica - Polipalanca	6-3
Es Fixo - Mundiesport	4-7
Elect. Nadal - Rústic des Pla	3-6
Exc. Pedro Ferriol - Ses Torres 2mas	5-5
Alum. Biel Vanrell - Dream Team	3-4
Bar Es Triquet – Àfrica	6-3
Es Fixo - Elect. Nadal	5-3
Exc. Pedro Ferriol - Bar Es Triquet	4-3
Mundiesport - Exc. Pedro Ferriol	0-3
Polipalanca - Es Fixo	1-6
Rústic des Pla - Unión Sudamérica	7-6
Àfrica - Elect. Nadal	5-3
Alum. Biel Vanrell - Bar Es Triquet	3-5
Dream Team - Ses Torres 2mas	6-6
Ses Torres 2mas - Alum. Biel Vanrell	5-9

Mundiesport – Àfrica	5-5
Elect. Nadal - Alum. Biel Vanrell	0-6
Unión Sudamérica - Àfrica	8-3
Es Fixo - Rústic des Pla	3-2
Exc. Pedro Ferriol - Polipalanca	5-1
Ses Torres 2mas - Mundiesport	9-3
Bar Es Triquet - Dream Team	3-0
Unión Sudamérica - Dream Team	11-4
Polipalanca - Rústic des Pla	6-11
Polipalanca - Ses Torres 2mas	3-4
Bar Es Triquet - Elect. Nadal	5-3
Dream Team – Mundiesport	8-4
Àfrica - Es Fixo Elect. Nadal	2-8
Alum. Biel Vanrell - Unión Sudamérica	7-5
Rústic des Pla - Exc. Pedro Ferriol	7-6

CLASSIFICACIÓ FINAL LLIGA:

	Partits	Punts	Gols
1.- Rústic des Pla	11	30	71
2.- Exc. Pedro Ferriol	11	28	50
3.- Bar Es Triquet	11	24	48
4.- Alum. Biel Vanrell	11	21	61
5.- Es Fixo	11	21	41
6.- Unión Sudamérica	11	19	61
7.- Dream Team	11	16	45
8.- Ses Torres 2mas	11	15	50
9.- Àfrica	11	7	40
10.- Polipalanca	11	6	36
11.- Mundiesport	11	4	44
12.- Elect. Nadal	11	0	29

SEMIFINALS:

Exc. Pedro Ferriol - Bar Es Triquet

Rústic des Pla - Alum. Biel Vanrell

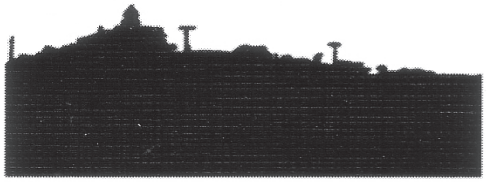

AJUNTAMENT DE MARIA DE LA SALUT

Com cada any, el darrer
diumenge de setembre,
dia 28

XVI FIRA DEL MERCAT D'OCASIÓ O DE SEGONA MÀ

"ES BARATILLO DES PLA"

XI MOSTRA DE MESTRES ARTESANS

IX MOSTRA DE FET A MARIA

IV FIRA NOCTURNA ARTESANAL D'ÈPOCA

Dissabte, dia 27 de setembre

Amb el suport de:

Consell de Mallorca

Govern de les Illes Balears
Conselleria de Turisme

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Agricultura i Pesca

Per a més informació: Ajuntament de Maria de la Salut,
de les 9'00 h. fins a les 14'00 h. Telèfon: 971 52 50 02